

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษา “ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการน่านโยบายเรียนฟรี 15 ปี ผู้การปฏิบัติในสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา” ซึ่งผู้ศึกษาได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งเป็น 2 กรณี ได้แก่ กรณีใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษา และกรณีใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการศึกษา โดยแต่ละกรณีมีรายละเอียด ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเชิงปริมาณ

ผู้ศึกษาแบ่งการนำเสนอข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่สอบถามจากบุคลากรของสถานศึกษา และส่วนที่สอบถามจากผู้ปกครองนักเรียน โดยแต่ละส่วนมีรายละเอียดดังนี้

1. ส่วนที่สอบถามจากบุคลากรของสถานศึกษา

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (บุคลากรของสถานศึกษา) และระดับปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการน่านโยบายเรียนฟรี 15 ปี ผู้การปฏิบัติในสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา

1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (บุคลากรของสถานศึกษา) พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 30-40 ปี มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี มีตำแหน่งงานเป็นครูและเจ้าหน้าที่ในสัดส่วนเท่ากัน มีประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า 5 ปี และ 6-10 ปี มีหน้าที่ที่รับผิดชอบเกี่ยวกับนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อยู่ในฝ่ายการเงิน/บัญชี

1.2 ระดับปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการน่านโยบายเรียนฟรี 15 ปี ผู้การปฏิบัติในสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา

1.2.1 ปัจจัยด้านนโยบาย พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งเมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบรายละเอียดดังนี้ 1) ด้านวัตถุประสงค์ของนโยบาย โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมากที่สุด โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ วัตถุประสงค์ของนโยบายเรียนฟรี 15 ปี ของสถานศึกษาเอกชนเป็นสิ่งที่จะบรรลุผลได้ เช่น บรรเทาความเดือดร้อนและลดภาระค่าใช้จ่ายของผู้ปกครองได้ 2) ด้านมาตรฐานของนโยบาย โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมากที่สุด โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ นโยบายเรียนฟรี 15 ปี ที่นำมาสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา ช่วยให้นักเรียนที่สมัครเข้าเรียนต่อเพิ่มขึ้น และช่วยให้มีนักเรียนจบการศึกษาตามหลักสูตรมากขึ้น 3) ด้านความสอดคล้องของการปฏิบัติ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า แต่

ละข้อส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้นในเรื่อง นโยบายเรียนฟรี 15 ปี มีความสอดคล้องกับปัญหา และความต้องการของประชาชน และสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา มีการวางแผนการดำเนินงานด้านการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อยู่ในระดับมากที่สุด

1.2.2 ด้านคุณลักษณะของหน่วยปฏิบัติ พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งเมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบรายละเอียดดังนี้ 1) ด้านโครงสร้างองค์กร โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมากที่สุด โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ บทบาทหน้าที่ของฝ่าย/แผนกต่างๆที่รับผิดชอบนโยบายเรียนฟรี 15 ปี ได้เขียนเป็นลายลักษณ์อักษรไว้อย่างชัดเจน 2) ด้านงบประมาณ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า แต่ละข้อส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้นในเรื่องสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา มีการแต่งตั้งคณะกรรมการในการเบิกจ่ายงบประมาณตามนโยบายเรียนฟรี 15 ปี ได้อย่างเหมาะสม และสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา มีการจัดทำรายงานการเบิกจ่ายงบประมาณตามนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างสม่ำเสมอทุกปี อยู่ในระดับมากที่สุด 3) ด้านบุคลากร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า แต่ละข้อส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้นในเรื่อง บุคลากรของสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา มีทัศนคติที่ดีต่อนโยบายเรียนฟรี 15 ปี เช่น การปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจและใส่ใจในการให้บริการแก่ประชาชน อยู่ในระดับมากที่สุด 4) ด้านวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า แต่ละข้อส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้นสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา มีการจัดทำฐานข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการดำเนินงานตามนโยบายเรียนฟรี 15 ปี ที่ถูกต้องและครบถ้วน และ สถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา มีการจัดสรรงบประมาณสำหรับจัดซื้อและซ่อมบำรุงวัสดุอุปกรณ์เพื่ออำนวยความสะดวกในการทำงาน อยู่ในระดับมากที่สุด 5) ด้านระบบการบริหารจัดการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า แต่ละข้อส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้นในเรื่อง ผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษามีการติดต่อสื่อสารและประสานงานเกี่ยวกับนโยบายเรียนฟรี 15 ปี กับหน่วยงานภาครัฐอย่างสม่ำเสมอ และสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา มีการติดตามประเมินผล และจัดทำรายงานผลการดำเนินงานตามนโยบายเรียนฟรี 15 ปี เป็นประจำทุกปี อยู่ในระดับมากที่สุด

1.2.3 ด้านปัจจัยสนับสนุน พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งเมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบรายละเอียดดังนี้ 1) ด้านความร่วมมือของบุคลากรระหว่างสถานศึกษาเอกชนกับองค์กรของรัฐ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ สถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา กับองค์กรของรัฐมีความร่วมมือกันเป็นอย่างดี เช่น การประสานงานเกี่ยวกับระเบียบการเบิกจ่ายงบประมาณ 2) ด้านทัศนคติของบุคลากรของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า แต่ละข้อส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด ยกเว้นในเรื่องบุคลากรของสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา มีทัศนคติเชิงบวกต่อพนักงานของรัฐ เช่น เชื่อว่าพนักงานของรัฐให้บริการด้วยความยุติธรรม อยู่ใน

ระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ทักษะคิดเชิงบวกต่อองค์กรที่ปฏิบัติงาน เช่น เชื่อว่าสถานศึกษาเอกชน สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ 3) ด้านสภาพแวดล้อมโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การน่านโยบายเรียนฟรี 15 ปี มาปฏิบัติในสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา มีความเหมาะสมกับสภาวะทางเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน

1.3 ระดับความสำเร็จของการน่านโยบายเรียนฟรี 15 ปี ผู้การปฏิบัติในสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา พบว่า ประสิทธิภาพของนโยบาย โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า แต่ละข้อส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้นในเรื่องการน่านโยบายเรียนฟรี 15 ปี ของสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา ประสบความสำเร็จตามความคาดหวังของรัฐบาล เช่น การสร้างความเสมอภาคแก่ประชาชน และการลดภาระค่าใช้จ่ายของผู้ปกครองสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา สามารถผลิตแรงงานที่มีทักษะด้านวิชาชีพเข้าสู่ตลาดแรงงานได้มากขึ้น และนโยบายเรียนฟรี 15 ปี ทำให้สถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษาเกิดการแข่งขันในระบบการบริหารจัดการ โรงเรียนให้มีคุณภาพที่มากขึ้น อยู่ในระดับมากที่สุด

ตอนที่ 2 การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสำเร็จของการน่านโยบายเรียนฟรี 15 ปี ผู้การปฏิบัติในสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา กับปัจจัยนโยบาย ปัจจัยคุณลักษณะและสมรรถนะของหน่วยปฏิบัติ และปัจจัยสนับสนุน

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นด้านต่าง ๆ กับตัวแปรตาม คือ ความสำเร็จของการน่านโยบายเรียนฟรี 15 ปี ผู้การปฏิบัติในสถานศึกษาเอกชน (EFFECT) ประเภทอาชีวศึกษา พบว่า ด้านวัตถุประสงค์ของนโยบาย (OBJ_POLI) ด้านความร่วมมือของบุคลากรระหว่างสถานศึกษาเอกชนกับองค์กรภาครัฐ (COOPERAT) และด้านทัศนคติของบุคลากรของสถานศึกษาเอกชน (ATTITUDE) มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของการน่านโยบายเรียนฟรี 15 ปี ผู้การปฏิบัติในสถานศึกษาเอกชน (EFFECT) ประเภทอาชีวศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 , 9 , 10 ส่วนด้านมาตรฐานของนโยบาย (STA_POLI) ด้านความสอดคล้องของการปฏิบัติ (ACC_POLI) ด้านโครงสร้างองค์กร (STRUC) ด้านงบประมาณ (BUDGET) ด้านบุคลากร (PERSONEL) ด้านวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยี (TECHNO) ด้านระบบการบริหารจัดการ (ADMIN) และด้านสภาพแวดล้อม (ENVIRON) มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของการน่านโยบายเรียนฟรี 15 ปี ผู้การปฏิบัติในสถานศึกษาเอกชน (EFFECT) ประเภทอาชีวศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 , 3 , 4 , 5 , 6 , 7 , 8 , 11

โดยสามารถเรียงลำดับค่าความสัมพันธ์จากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านบุคลากร (PERSONEL) ด้านสภาพแวดล้อม (ENVIRON) ด้านระบบการบริหารจัดการ (ADMIN) ด้านวัตถุประสงค์และเทคโนโลยี (TECHNO) ด้านความสอดคล้องของการปฏิบัติ (ACC_POLI) ด้านมาตรฐานของนโยบาย (STA_POLI) ด้านโครงสร้างองค์กร (STRUC) ด้านงบประมาณ (BUDGET) ด้านวัตถุประสงค์ของนโยบาย (OBJ_POLI) ด้านความร่วมมือของบุคลากรระหว่างสถานศึกษาเอกชนกับองค์กรภาครัฐ (COOPERAT) และด้านทัศนคติของบุคลากรของสถานศึกษาเอกชน (ATTITUDE) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปีสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปีสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ระหว่างกลุ่มปัจจัยด้านต่าง ๆ ทั้ง 11 ปัจจัย กับความสำเร็จของการนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปีสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา เพื่อหาว่าตัวแปรที่นำมาศึกษาทั้ง 11 ตัวแปร ตัวแปรใดเป็นตัวพยากรณ์ความสำเร็จของการนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปีสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษาได้ดีที่สุด ผลการวิเคราะห์ พบว่า ด้านงบประมาณ (BUDGET) ด้านบุคลากร (PERSONEL) ด้านระบบการบริหารจัดการ (ADMIN) ด้านความร่วมมือของบุคลากรระหว่างสถานศึกษาเอกชนกับองค์กรภาครัฐ (COOPERAT) ด้านทัศนคติของบุคลากรของสถานศึกษาเอกชน (ATTITUDE) และด้านสภาพแวดล้อม (ENVIRON) มีผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปีสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ตามข้อที่ 16, 17, 19, 20, 21, 22 ส่วนด้านมาตรฐานของนโยบาย (STA_POLI) ด้านความสอดคล้องของการปฏิบัติ (ACC_POLI) และด้านวัตถุประสงค์และเทคโนโลยี (TECHNO) มีผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปีสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ตามข้อที่ 13, 14, 18 และปัจจัยด้านวัตถุประสงค์ของนโยบาย (OBJ_POLI) กับด้านโครงสร้างองค์กร (STRUC) มีผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปีสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.1 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ตามข้อที่ 12 และ 15 โดยที่ปัจจัยทั้ง 11 ปัจจัยนี้ สามารถพยากรณ์ความสำเร็จของการนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปีสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา ได้ร้อยละ 49.1

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน (β) พบว่า ตัวพยากรณ์ที่มีค่า Beta สูงสุด คือ ด้านงบประมาณ (BUDGET) มีค่า Beta เท่ากับ -0.418 รองลงมา คือ ด้านบุคลากร (PERSONEL) มีค่า Beta เท่ากับ 0.336 ด้านสภาพแวดล้อม (ENVIRON) มีค่า Beta เท่ากับ 0.217

ด้านระบบการบริหารจัดการ (ADMIN) มีค่า Beta เท่ากับ 0.210 ด้านวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยี (TECHNO) มีค่า Beta เท่ากับ 0.168 ด้านความร่วมมือของบุคลากรระหว่างสถานศึกษาเอกชนกับองค์กรภาครัฐ (COOPERAT) มีค่า Beta เท่ากับ -0.166 ด้านทัศนคติของบุคลากรของสถานศึกษาเอกชน (ATTITUDE) มีค่า Beta เท่ากับ -0.162 ด้านความสอดคล้องของการปฏิบัติ (ACC_POLI) มีค่า Beta เท่ากับ 0.128 ด้านวัตถุประสงค์ของนโยบาย (OBJ_POLI) มีค่า Beta เท่ากับ 0.124 ด้านมาตรฐานของนโยบาย (STA_POLI) มีค่า Beta เท่ากับ 0.122 และด้านโครงสร้างองค์กร (STRUC) มีค่า Beta น้อยที่สุด เท่ากับ 0.101 ตามลำดับ

แสดงว่า ด้านงบประมาณ (BUDGET) มีความสำคัญเป็นอันดับแรกในการพยากรณ์หรือส่งผลต่อความสำเร็จของการน่านโยบายเรียนฟรี 15 ปี ผู้การปฏิบัติในสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา รองลงมา คือ ด้านบุคลากร (PERSONEL) ด้านสภาพแวดล้อม (ENVIRON) ด้านระบบการบริหารจัดการ (ADMIN) ด้านวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยี (TECHNO) ด้านความร่วมมือของบุคลากรระหว่างสถานศึกษาเอกชนกับองค์กรภาครัฐ (COOPERAT) ด้านทัศนคติของบุคลากรของสถานศึกษาเอกชน (ATTITUDE) ด้านความสอดคล้องของการปฏิบัติ (ACC_POLI) ด้านวัตถุประสงค์ของนโยบาย (OBJ_POLI) ด้านมาตรฐานของนโยบาย (STA_POLI) และด้านโครงสร้างองค์กร (STRUC) โดยสามารถสร้างสมการพยากรณ์ความสำเร็จของการน่านโยบายเรียนฟรี 15 ปี ผู้การปฏิบัติในสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา ได้ดังนี้

$$\text{EFFECT} = -0.418 (\text{BUDGET}) + 0.336 (\text{PERSONEL}) + 0.217 (\text{ENVIRON}) + 0.210 (\text{ADMIN}) + 0.168 (\text{TECHNO}) - 0.166 (\text{COOPERAT}) - 0.162 (\text{ATTITUDE}) + 0.128 (\text{ACC_POLI}) + 0.124 (\text{OBJ_POLI}) + 0.122 (\text{STA_POLI}) + 0.101 (\text{STRUC})$$

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการน่านโยบายเรียนฟรี 15 ปี ผู้การปฏิบัติในสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา

พบว่า ปัญหาเกี่ยวกับการน่านโยบายเรียนฟรี 15 ปี ผู้การปฏิบัติในสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา ที่พบมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ (1) งบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอต่อความต้องการของสถานศึกษา (2) โอกาสที่สถานศึกษาเอกชนจะเข้าไปมีส่วนร่วมในการวางแผนนโยบายกับหน่วยงานภาครัฐมีน้อย และไม่ต่อเนื่อง (3) การเบิกเงินงบประมาณตามนโยบายเรียนฟรี 15 ปี เป็นไปด้วยความล่าช้า มีขั้นตอนที่ยุ่งยาก ซับซ้อน

ทั้งนี้ผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้ข้อเสนอแนะปัญหาทั้ง 3 ข้อ ไว้ดังนี้ (1) รัฐควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ รวดเร็วและทันต่อความต้องการของสถานศึกษา (2) รัฐควรเปิดโอกาสให้สถานศึกษาเอกชนได้มีส่วนร่วมในการวางแผนนโยบายด้านการศึกษาพร้อมกับหน่วยงานภาครัฐให้มากขึ้นและมีความต่อเนื่อง เพื่อให้การปฏิบัติตามนโยบายมีประสิทธิภาพมากขึ้น (3) รัฐควรจัดระบบการเบิกจ่ายงบประมาณตามนโยบายเรียนฟรี ให้มีความสะดวก คล่องตัวมากกว่านี้ โดย

อาจจะลดขั้นตอนบางอย่างที่ไม่จำเป็นออกไปบ้าง แต่ยังคงอยู่ภายใต้ กฎ ระเบียบ ความถูกต้อง ชัดเจน ซึ่งสามารถตรวจสอบได้

2) ส่วนที่สอบถามจากผู้ปกครองนักเรียน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (ผู้ปกครองนักเรียน ระดับ ปวช. ชั้นปีที่ 1)

พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม (ผู้ปกครองนักเรียน ระดับ ปวช. ชั้นปีที่ 1) ส่วนใหญ่เป็นเพศชายมีอายุระหว่าง 46-55 ปี มีการศึกษาในระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่ามากที่สุด ประกอบอาชีพเกษตรกรรมมากที่สุด มีรายได้ต่อเดือนอยู่ที่ 15,001 บาทขึ้นไป และหลักสูตรที่ส่งบุตรไปเรียนมากที่สุดคือพาณิชยกรรม

ตอนที่ 2 ระดับความพึงพอใจต่อการนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปีสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา

ผลการศึกษา โดยรวมความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า

1. ด้านนโยบาย โดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความพึงพอใจมากที่สุด ได้แก่ นโยบายเรียนฟรี 15 ปี สามารถลดภาระค่าใช้จ่าย และบรรเทาความเดือดร้อนของผู้ปกครองได้ นโยบายเรียนฟรี 15 ปี ช่วยให้ผู้บุตรของท่านได้เรียนในระดับที่สูงขึ้น และ นโยบายเรียนฟรี 15 ปี เปิดโอกาสทางการศึกษาให้แก่ประชากรทุกคนอย่างยุติธรรม ตามลำดับ

2. ด้านการบริหารจัดการ โดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความพึงพอใจระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ขั้นตอนการรับเงินค่าอุปกรณ์การเรียนและค่าเครื่องแบบนักเรียนของสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา มีความสะดวก รวดเร็ว รองลงมาคือ สถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา ให้โอกาสแก่นักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียม เสมอภาค และเป็นธรรม โดยไม่เลือกปฏิบัติหรือให้สิทธิพิเศษแก่นักเรียนคนใดคนหนึ่ง

3. ด้านงบประมาณ โดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความพึงพอใจระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ สถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษามีการจัดทำรายงานสรุปวงเงินที่ได้รับการสนับสนุนตามนโยบายเรียนฟรี 15 ปี และชี้แจงให้ผู้ปกครองทราบ เช่น รายงานการใช้จ่ายงบประมาณประจำปี รองลงมา คือ สถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษามีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน อย่างน้อยกิจกรรมละ 1 ครั้ง ใน 1 ภาคเรียน

4. ด้านการบุคลากร โดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความพึงพอใจระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ บุคลากรมีจำนวนเพียงพอสำหรับการให้บริการ รองลงมาคือบุคลากรสามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้เป็นอย่างดี และบุคลากรมีความกระตือรือร้นใส่ใจในการปฏิบัติงาน

5. ด้านการประชาสัมพันธ์ โดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความพึงพอใจระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ มีการแจ้งข่าวสารนโยบายเรียนฟรี 15 ปี ถึงผู้ปกครองโดยผ่านนักเรียนอย่างต่อเนื่อง รองลงมาคือ มีการแจ้งข่าวสารนโยบายเรียนฟรี 15 ปี ผ่านสื่อต่างๆ เช่น วิทยุ แผ่นพับ ฯลฯ อย่างต่อเนื่อง และมีการเปิดโอกาสให้สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้กรณีที่ท่านมีปัญหาหรือไม่เข้าใจการดำเนินงานตามนโยบายเรียนฟรี 15 ปี เช่น การเก็บหลักฐานการเงินกรณีที่ได้รับสิทธิ์ค่าเครื่องแบบ นักเรียน ค่าอุปกรณ์การเรียน

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปี สู่อการปฏิบัติในสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา พบว่า

ปัญหาที่พบมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ (1) จำนวนเงินและรายการที่รัฐบาลให้การสนับสนุนตามนโยบายเรียนฟรี 15 ปี ไม่สอดคล้องกับความจำเป็นใช้จริงของผู้เรียนเท่าที่ควร เช่น ค่าหนังสือค่าเครื่องแบบนักเรียน ค่าอุปกรณ์การเรียน ค่ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นต้น (2) การจ่ายเงินสนับสนุนมีความล่าช้า ไม่ทันตอนเปิดภาคเรียน (3) สถานศึกษาเอกชนไม่ค่อยเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและนักเรียนเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามนโยบายเรียนฟรีเท่าที่ควร

ทั้งนี้ผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้ข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาดัง 3 ข้อ ไว้ดังนี้ (1) รัฐควรสำรวจความต้องการความช่วยเหลือทางการศึกษาของสถานศึกษา นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียน เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการให้การสนับสนุนตามนโยบายเรียนฟรี 15 ปี เพื่อให้สอดคล้องกับความจำเป็นใช้จริงของผู้เรียน (2) รัฐควรวางแผนการจ่ายเงินสนับสนุนให้สถานศึกษา ก่อนเปิดภาคเรียน (3) สถานศึกษาเอกชน ควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและนักเรียนเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามนโยบายเรียนฟรีให้มากขึ้น

ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

นอกจากการใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษาแล้ว ผู้ศึกษายังใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการศึกษาเพื่อให้ผลการศึกษามีความสมบูรณ์ด้านเนื้อหามากยิ่งขึ้น โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน แต่ละตอนมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 35-60 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาปริญญาโท มีตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการโรงเรียน ประสบการณ์ทำงานไม่น้อยกว่า 10 ปี

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปีสู่การปฏิบัติ ในสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างทั้ง 20 ราย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปีสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา ในแต่ละด้านดังนี้

1. ปัจจัยด้านนโยบาย

1.1 ด้านวัตถุประสงค์ของนโยบาย ส่งผลต่อความสำเร็จของนโยบาย เพราะวัตถุประสงค์ของนโยบายเรียนฟรี 15 ปี มีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน นั่นคือเพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับประชาชนทุกคนอย่างเสมอภาค และช่วยบรรเทาความเดือนร้อนด้านค่าใช้จ่ายของผู้ปกครอง โดยให้การสนับสนุนการเรียนฟรี 5 รายการ เมื่อวัตถุประสงค์และเป้าหมายของนโยบายชัดเจนและมีความสอดคล้องกับแนวปฏิบัติของสถานศึกษาเอกชน ที่มุ่งพัฒนาและสร้างโอกาสทางการศึกษาให้แก่เยาวชนโดยเน้นด้านทักษะวิชาชีพ เพื่อให้ผู้ที่เรียนจบสามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้ จึงส่งผลให้การรับนโยบายมาปฏิบัติของสถานศึกษาเอกชนเป็นไปด้วยความเรียบร้อย และสามารถปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของนโยบายได้อย่างชัดเจน

1.2 ด้านมาตรฐานของนโยบาย ส่งผลต่อความสำเร็จของนโยบายเรียนฟรี เพราะมาตรฐานของนโยบายจะทำให้เกิดการปฏิบัติงานที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ทุกหน่วยงานและทุกคนจะต้องปฏิบัติงานภายใต้กฎระเบียบ ข้อบังคับเดียวกัน จึงช่วยลดปัญหาความขัดแย้งระหว่างหน่วยงานและบุคคลที่อาจเกิดขึ้นได้ เมื่อทุกคนหรือทุกหน่วยงานใช้มาตรฐานเดียวกัน จึงทำให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้

1.3 ด้านความสอดคล้องของนโยบาย ส่งผลต่อความสำเร็จของนโยบาย เพราะนโยบายเรียนฟรี 15 ปีที่รัฐบาลจัดทำขึ้นมีความสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน เนื่องจากในปัจจุบันสังคมให้ความสำคัญกับการศึกษาเป็นอย่างมาก เพราะเชื่อว่า การศึกษาจะช่วยพัฒนาคนซึ่งเป็นทรัพยากรของชาติให้มีศักยภาพซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อการที่จะพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าได้ และยังมี ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาเอกชนที่มุ่งพัฒนาบุคลากรด้านทักษะอาชีพที่มีคุณภาพสู่ตลาดแรงงานให้ผู้เรียนจบหลักสูตรสามารถประกอบอาชีพที่มั่นคง สร้างรายได้ให้แก่ตนเองและครอบครัวได้อย่างยั่งยืน

2. ปัจจัยคุณลักษณะของหน่วยปฏิบัติ

2.1 ด้านโครงสร้างองค์กร ส่งผลต่อความสำเร็จของนโยบาย เพราะสถานศึกษาเอกชนมีโครงสร้างองค์กรที่เหมาะสม ยืดหยุ่นได้ง่าย มีความสะดวกรวดเร็วต่อการดำเนินงาน โดยกำหนดขอบเขตงานและให้อำนาจในการตัดสินใจแก่ผู้ที่รับผิดชอบในหน้าที่ต่างๆ อย่างชัดเจน เป็นลายลักษณ์อักษร ทำให้การปฏิบัติตามนโยบายเรียนฟรีเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

2.2 ด้านงบประมาณ ส่งผลต่อความสำเร็จของนโยบายมาก เพราะงบประมาณเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยขับเคลื่อนการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย หากขาดงบประมาณจะทำให้ระบบการขับเคลื่อนงานติดขัดหรืออาจจะต้องหยุดการดำเนินงานได้ ดังนั้นงบประมาณจึงเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญมากที่สุด โดยเฉพาะนโยบายเรียนฟรี 15 ปี เป็นนโยบายที่เน้นการให้ความช่วยเหลือทางการศึกษา อันประกอบด้วย การสนับสนุนฟรี 5 รายการ ได้แก่ ค่าเล่าเรียน ค่าเครื่องแบบนักเรียน ค่าอุปกรณ์การเรียน ค่าหนังสือเรียน และค่ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ดังนั้น ความเหมาะสม เพียงพอของงบประมาณที่รัฐให้การอุดหนุนตามนโยบายจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยผลักดันให้เกิดการขับเคลื่อนนโยบายสู่ความสำเร็จ

2.3 ด้านบุคลากร ส่งผลต่อความสำเร็จของนโยบาย แม้ว่าวัตถุประสงค์ของนโยบายจะมีความชัดเจน มีมาตรฐาน สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน รวมทั้งการได้รับการยอมรับจากผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนหรือหน่วยปฏิบัติ ก็ยังไม่สามารถยืนยันความสำเร็จของนโยบายได้ถ้าขาดความร่วมมือจากบุคลากร เพราะบุคลากรคือฟันเฟืองสำคัญในการขับเคลื่อนหรือผลักดันให้งานดำเนินไปได้อย่างเป็นระบบ หากมีความพร้อมด้านบุคลากรและบุคลากรทุกคนมีความรู้ความเข้าใจในนโยบายที่ได้รับมอบหมาย มีทัศนคติที่ดีต่อนโยบาย และปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจจะทำให้การดำเนินงานตามนโยบายนั้นบรรลุผลสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นผู้บริหารต้องตระหนักถึงความสำคัญของบุคลากรและควรเข้าไปมีส่วนร่วมในการสร้างแรงกระตุ้นให้แก่บุคลากรที่ปฏิบัติงาน การสร้างสิ่งจูงใจให้แก่บุคลากร และเข้าไปปรับทราบบถึงปัญหาในการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติระดับต่างเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน

2.4 ด้านวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยี วัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยี เป็นปัจจัยเสริมที่นับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยเฉพาะในยุคปัจจุบันเทคโนโลยีกลายเป็นตัวควบคุมการเปลี่ยนแปลงของหลายๆ ปัจจัย เพราะเทคโนโลยีช่วยทำให้เราสามารถจัดการและบริหารข้อมูลซึ่งมีเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ให้เป็นระบบและสามารถเรียกใช้ได้ง่าย รวมทั้งยังช่วยสนับสนุนให้บุคลากรสามารถดำเนินงานตามนโยบายได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดความสะดวก คล่องตัวมากขึ้น อีกทั้งเทคโนโลยียังช่วยให้ติดต่อสื่อสารภายในสถานศึกษาและระหว่างหน่วยงานสะดวกรวดเร็ว โดยใช้โทรศัพท์ เครือข่ายคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต ช่วยในการรับรู้ข่าวสารต่างๆ รวมถึงการติดตามความเคลื่อนไหวของนโยบายที่เกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็ว ช่วยให้เก็บข้อมูลสารสนเทศ เช่น ข้อมูลสถิติเกี่ยวกับจำนวนนักเรียนที่เข้ามาเรียนในแต่ละปี และข้อมูลนักเรียนที่เรียนจบในแต่ละปี ไว้ในรูปแบบที่สามารถเรียกใช้ได้อย่างสะดวก ลดขั้นตอนการค้นหายาก ซับซ้อนลงได้

2.5 ด้านระบบบริหารจัดการ ส่งผลต่อความสำเร็จของนโยบาย เพราะการบริหารจัดการที่ดีจะช่วยให้การดำเนินงานตามนโยบายเป็นระบบ มีระเบียบ มีประสิทธิภาพ บรรลุผลสำเร็จได้ง่าย ทั้งนี้ระบบการบริหารจัดการจะมีประสิทธิภาพได้นั้น ต้องมีความพร้อมในหลายๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านโครงสร้างองค์กร ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร ด้านวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยี เป็นต้น

นอกจากนี้ส่วนหนึ่งต้องมาจากภาวะความเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ต้องมีวิสัยทัศน์ และทัศนคติที่ดีต่อนโยบาย มองเห็นโอกาสและประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นจากนโยบาย นอกจากนี้ยังต้องอาศัยความสามารถของผู้บริหารในการคาดการณ์ถึงแนวโน้มของสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาประกอบในการวางแผนขั้นตอนการปฏิบัติงานและกำหนดแนวทางสำหรับแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้นจากการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติจริง ดังนั้นการปฏิบัติตามนโยบายเรียนฟรีจะบรรลุผลสำเร็จและสามารถขับเคลื่อนไปได้อย่างมีประสิทธิภาพได้ต้องมีระบบการบริหารจัดการที่ดีด้วย

3. ปัจจัยสนับสนุน

3.1 ด้านความร่วมมือของบุคลากรระหว่างสถานศึกษาเอกชนกับองค์กรของรัฐ เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ควรให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะหากบุคลากรระหว่างหน่วยงานให้ความร่วมมือกันเป็นอย่างดี มีการติดต่อประสานงานกันอย่างต่อเนื่อง ก็จะส่งผลให้การดำเนินงานตามนโยบายบรรลุผลสำเร็จได้ด้วยความเรียบร้อย

3.2 ด้านทัศนคติของบุคลากรของสถานศึกษาเอกชน ส่งผลต่อความสำเร็จของนโยบาย เพราะถ้าหากบุคลากรของสถานศึกษามีทัศนคติเชิงบวกต่อนโยบายก็จะทำให้เกิดความเต็มใจและพร้อมที่จะทำงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบาย ดังนั้นเราจึงมีการประชุมชี้แจงเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ เงื่อนไขและขั้นตอนของการนำนโยบายเรียนฟรีไปปฏิบัติให้แก่บุคลากรซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ก่อน โดยชี้ให้เห็นถึงคุณประโยชน์ของนโยบายเรียนฟรีที่มีผลต่ออนาคตของเยาวชนไทยและอนาคตของประเทศไทย

3.3 ด้านสภาพแวดล้อม การนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปี มาปฏิบัติในสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา มีความเหมาะสมกับสภาวะทางเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน เนื่องจากเศรษฐกิจมีความผันผวนทำให้ค่าครองชีพสูงขึ้น ดังนั้นการนำนโยบายเรียนฟรีมาปฏิบัติจึงมีส่วนสำคัญในการช่วยบรรเทาความเดือดร้อนทางการเงินของผู้ปกครองนักเรียน ช่วยให้เด็กได้มีโอกาสเรียนต่อจนจบหลักสูตร จะเห็นว่าการนำนโยบายมาปฏิบัติในสภาพแวดล้อมด้านเศรษฐกิจเช่นนี้จึงมีโอกาสประสบความสำเร็จได้ในฐานะที่ช่วยแก้ไขปัญหาทางสังคม

สรุปผลการสัมภาษณ์พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษาแต่ละคนนั้นมีความคิดเห็นที่คล้ายคลึงกันและแตกต่างกันบ้างในบางประเด็น โดยได้ให้ข้อคิดเห็นที่สำคัญหลากหลายมุมมองด้วยกัน จากข้อคิดเห็นข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่า ปัจจัยแต่ละปัจจัยส่งต่อความสำเร็จของการนำนโยบายเรียนฟรีไปปฏิบัติในสถานศึกษาเอกชนแต่ละแห่งในระดับที่แตกต่างกัน บางปัจจัยส่งผลมาก บางปัจจัยส่งผลน้อย เนื่องจากบางสถานศึกษาต้องใช้ปัจจัยด้านคุณลักษณะของหน่วยปฏิบัติมาก แต่บางสถานศึกษาอาจต้องใช้ปัจจัยสนับสนุนมาก แต่หากพิจารณาในภาพรวมจะเห็นว่าทุกปัจจัยส่งผลต่อความสำเร็จของนโยบายเรียนฟรี เพียงแต่แตกต่างกันที่ระดับการส่งผล ดังนั้นก่อนนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ผู้กำหนดนโยบายจะต้องพิจารณาถึงสภาพแวดล้อม สถานการณ์ในขณะนั้น รวมไปถึงความเหมาะสมและศักยภาพของหน่วยปฏิบัติด้วยทุกครั้ง เพื่อลดความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นได้

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับความสำเร็จจากการนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปี สู่อุปกรณ์ปฏิบัติในสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา ได้กล่าวถึงความสำเร็จจากการนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปี สู่อุปกรณ์ปฏิบัติในสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา ในสองด้าน คือ

1. ประสิทธิภาพของการนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปี ไปปฏิบัติในสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา ในแง่มุมต่างๆ ดังนี้

สรุปผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน เกี่ยวกับประสิทธิภาพของการนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปี ไปปฏิบัติในสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา พบว่า ประสบความสำเร็จในระดับมาก เพราะว่า สามารถสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาให้กับประชาชนได้ ทำให้ปริมาณนักเรียนเพิ่มขึ้น และยังช่วยแก้ปัญหาให้นักเรียนออกกลางคัน ก่อนที่จะมีโครงการเรียนฟรี 15 ปี สถานศึกษาเอกชนประสบปัญหาเรื่องนักเรียนออกกลางคัน ซึ่งส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่า ทางบ้านยากจนไม่สามารถส่งเรียนจนจบหลักสูตรได้ จึงต้องออกไปช่วยพ่อแม่ทำงานหาเลี้ยงชีพ แต่เมื่อมีโครงการเรียนฟรี 15 ปี โดยรัฐสนับสนุนการเรียนฟรี 5 รายการ ซึ่งเป็นการช่วยแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายของผู้ปกครอง เด็กจึงมีโอกาสได้เรียนต่อจนจบหลักสูตร นอกจากจะช่วยแก้ไขปัญหานักเรียนออกกลางคันของนักเรียนได้แล้ว ยังทำให้สถานศึกษาเอกชนสามารถผลิตบุคลากรที่มีทักษะด้านอาชีพออกสู่ตลาดแรงงานได้มากขึ้น และยังทำให้สถาบันการศึกษาตื่นตัวที่จะพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษามากขึ้น เนื่องจากประชาชนมีทางเลือกและโอกาสมากขึ้น จึงทำให้เกิดการแข่งขันในระบบการบริหารจัดการ โรงเรียนของสถาบันการศึกษามากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานศึกษาเอกชน เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของสังคม หากมองถึงความสำเร็จในระยะยาวแล้วถือว่านโยบายนี้ประสบความสำเร็จอย่างมาก เพราะการให้โอกาสทางการศึกษากับเยาวชนในวันนี้เท่ากับว่ากำลังวางรากฐานความมั่นคงในอนาคตให้กับประเทศ เพราะเมื่อประชาชนมีการศึกษาที่ดีก็จะทำให้มีศักยภาพทางด้านความคิด ทำให้มองเห็นโอกาสที่จะนำพาตนเองและประเทศชาติไปสู่ความเจริญที่ยั่งยืนได้ ปัญหาสังคมก็จะลดลง

2. ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปี สู่อุปกรณ์ปฏิบัติในสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่ให้สัมภาษณ์ว่า จากการที่ได้พูดคุยและประชุมกับผู้ปกครองนักเรียนส่วนมากจะพึงพอใจต่อนโยบายเรียนฟรี 15 ปี เป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งครอบครัวที่มีฐานะยากจน เพราะนโยบายนี้ช่วยแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายของผู้ปกครองได้ และยังทำให้บุตรของตนเองได้มีโอกาสเรียนในระดับที่สูงขึ้น เท่ากับเป็นการสร้างโอกาสให้คนที่เกิดในครอบครัวที่ยากจนได้มีที่ยืนในสังคมมากขึ้น ลดช่องว่างระหว่างคนจนกับคนรวย ส่วนผู้ปกครองบางท่านที่มีฐานะทางการเงินก็เสียสละโดยสละสิทธิ์และบริจาคเงินให้กับโรงเรียนเพื่อนำไปให้กับผู้ที่ยากจนกว่า ตรงนี้แสดงให้เห็นถึงความมีน้ำใจของคนไทย อย่างไรก็ตามยังมีเสียงสะท้อนจากผู้ปกครองบางส่วนเกี่ยวกับ

จำนวนเงินที่รัฐให้การสนับสนุนที่ไม่เพียงพอต่อความจำเป็นใช้จริง เนื่องจากผู้ปกครองบางคนเข้าใจว่าฟรี คือการให้ฟรีทั้งหมด แต่แท้จริงแล้วให้ฟรีเพียง 5 รายการ และ 5 รายการนั้นกลับยังไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจริงในปัจจุบัน ทำให้ผู้ปกครองต้องจ่ายเงินเพิ่มในบางรายการ จากเหตุผลข้างต้น แสดงให้เห็นว่า นโยบายนี้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเจตนาของนโยบาย แต่ยังไม่สมบูรณ์ร้อยเปอร์เซ็นต์ เนื่องจากยังไม่สามารถสนับสนุนให้เด็กนักเรียนได้เรียนฟรีโดยที่ผู้ปกครองไม่ต้องจ่ายเงินเพิ่มได้ทั้งหมด

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางในการนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปี สู่การปฏิบัติ กรณีศึกษา สถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา ได้กล่าวถึงปัญหาในการนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปี สู่การปฏิบัติ กรณีศึกษาสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา ดังนี้

1. ปัจจัยด้านนโยบาย

1.1 ปัญหา คือ 1) งบประมาณที่สนับสนุนไม่สอดคล้องกับความจำเป็นใช้จริงของผู้เรียน ผู้ปกครองนักเรียน และสถานศึกษาได้อย่างเต็มที่ 2) ความยุ่งยากเกี่ยวกับขั้นตอนและระเบียบการเบิกจ่ายงบประมาณตามนโยบายเรียนฟรี

1.2 แนวทางแก้ไขหรือข้อเสนอแนะ คือ 1) ควรเปิดโอกาสให้สถานศึกษาเอกชนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องเช่นนักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนนโยบายเพื่อให้การกำหนดงบประมาณและแนวทางในการปฏิบัติมีความเหมาะสม สอดคล้องกับความเป็นจริง 2) รัฐควรปรับลดขั้นตอนเกี่ยวกับการเบิกจ่ายงบประมาณในส่วนที่ไม่จำเป็นออกไปบ้าง เพื่อให้เกิดความสะดวก รวดเร็ว ในการดำเนินงาน

2. ปัจจัยด้านคุณลักษณะของหน่วยปฏิบัติ

2.1 ปัญหา คือ 1) บุคลากรขาดทักษะความรู้ความเข้าใจในแนวทางปฏิบัติ กฎ ระเบียบ ที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายไป จึงทำให้เกิดปัญหาความล่าช้าในการดำเนินงานตามนโยบาย 2) ความยุ่งยากเกี่ยวกับหลักฐานการเบิกจ่ายเงิน ทั้งในด้านบุคลากรของสถานศึกษาเอกชน และด้านของผู้ปกครองนักเรียน

2.2 แนวทางแก้ไขหรือข้อเสนอแนะคือ 1) ควรจัดโครงการฝึกอบรมบุคลากรผู้ปฏิบัติงานของสถานศึกษาเอกชนเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติ กฎ ระเบียบ ขั้นตอนการเบิกจ่ายงบประมาณหรือเงินอุดหนุนต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายเรียนฟรี ไปปฏิบัติ เพื่อให้บุคลากรของสถานศึกษาเอกชนเกิดทักษะความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนในการนำนโยบายไปปฏิบัติ เพื่อให้การดำเนินงานตามนโยบายเป็นไปได้อย่างเรียบร้อย สะดวก รวดเร็ว 2) รัฐควรมีการประชุมหรือฝึกอบรมบุคลากรของสถานศึกษา

เอกชนเกี่ยวกับระเบียบทางการเงินและการจัดเก็บหลักฐานทางการเงิน เพื่อให้บุคลากรของสถานศึกษาสามารถอธิบายหรือให้ข้อเสนอแนะในการจัดเก็บหลักฐานทางการเงินแก่ผู้ปกครองนักเรียนได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วนรวมทั้งควรมีการประชาสัมพันธ์เพื่อให้ความรู้แก่ผู้ปกครองและสถานประกอบการร้านค้าที่จำหน่ายเครื่องแบบนักเรียนและอุปกรณ์การเรียนให้รับทราบถึงหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการออกใบเสร็จรับเงินที่ถูกต้อง ครบถ้วนให้กับผู้ปกครองนักเรียนที่รับประโยชน์จากนโยบายเรียนฟรี 15 ปี เพื่อลดปัญหาความผิดพลาด และความยุ่งยากในการจัดเก็บหลักฐานทางการเงิน

3. ปัจจัยสนับสนุน

3.1 ปัญหา คือ 1) สถานการณ์ทางการเมืองที่ไม่นิ่ง ทำให้เกิดผลกระทบต่อระบบการบริหารจัดการทางการเงิน เกิดความล่าช้าในการเบิกจ่ายงบประมาณ 2) ปัญหาเศรษฐกิจและค่าครองชีพที่สูงขึ้นในปัจจุบัน ส่งผลกระทบต่อผู้ปกครองนักเรียน เนื่องจากจำนวนเงินที่ได้รับการสนับสนุนตามนโยบายเรียนฟรีไม่เพียงพอต่อรายจ่ายที่เกิดขึ้น 3) ความแตกต่างระหว่างโครงสร้างองค์กรของสถานศึกษาเอกชนกับหน่วยงานภาครัฐ ส่งผลให้เกิดช่องว่างในการปฏิบัติงานอยู่บ้าง

3.2 แนวทางแก้ไขหรือข้อเสนอแนะ คือ 1) ควรมีการวางแผนการเบิกจ่ายงบประมาณตามนโยบายเรียนฟรีในแต่ละภาคเรียนล่วงหน้าอย่างน้อย 3 เดือน เพื่อป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นได้ เช่น ความเสี่ยงจากสถานการณ์ทางการเมืองที่ไม่สงบ หรืออาจจะต้องวางแผนสำรอง (แผนฉุกเฉิน) เกี่ยวกับรูปแบบแนวทางหรือวิธีการเบิกจ่ายงบประมาณในกรณีที่เกิดปัญหาที่ไม่คาดคิดขึ้น เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อการศึกษาตามนโยบายเรียนฟรี 2) รัฐควรพิจารณาเพิ่มวงเงินสนับสนุนให้แก่ผู้ปกครองนักเรียน เพื่อให้ผู้ปกครองจะได้นำเงินส่วนที่ต้องจ่ายเพิ่มในการศึกษาของบุตรมาใช้ในชีวิตประจำวัน 3) ควรจัดประชุมแลกเปลี่ยนแนวคิด วิธีการทำงานระหว่างสถานศึกษาเอกชนกับหน่วยงานภาครัฐ ในการพัฒนารูปแบบแนวทางการทำงานร่วมกัน เพื่อลดช่องว่างในการปฏิบัติงาน และทำให้การปฏิบัติงานตามนโยบายเป็นไปด้วยความสะดวกรวดเร็ว และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน

4. ปัจจัยอื่นๆ

4.1 ปัญหา คือ การติดตามประเมินผลของหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบนโยบายเรียนฟรี ไม่มีความต่อเนื่อง และไม่มีการนำจุดบกพร่องที่พบจากการประเมินมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงหรือพัฒนานโยบายให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น

4.2 แนวทางแก้ไขหรือข้อเสนอแนะ คือ หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบนโยบายเรียนฟรี ควรวางแผนการติดตามประเมินผลการดำเนินโครงการอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ภายใต้การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการภาคี 4 ฝ่าย โดยควรมีการติดตามประเมินผลการดำเนินโครงการ 3 ช่วง ได้แก่ ช่วงเริ่มต้นโครงการ ช่วงระหว่างดำเนินการ และช่วงสิ้นสุดโครงการในแต่ละปี และควรนำผลการประเมินไปปรับใช้ในการแก้ไขปัญหาอย่างจริงจัง ไม่ใช่ประเมินแล้วเก็บไว้แค่ในเอกสาร

อภิปรายผล

1. ระดับปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปีสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา

จากการสอบถามบุคลากรของสถานศึกษาเกี่ยวกับระดับของปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปีสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา มีรายละเอียดดังนี้

1.1 ปัจจัยด้านนโยบาย พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านวัตถุประสงค์ของนโยบาย รองลงมาคือ ด้านมาตรฐานของนโยบาย และด้านความสอดคล้องของการปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า เป้าหมายของนโยบายเรียนฟรี 15 ปีสู่การปฏิบัติได้กำหนดเป็นแนวทางในการดำเนินงานไว้อย่างชัดเจน เพื่อสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาให้กับประชาชนและช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายของผู้ปกครอง ทำให้สถานศึกษามีจำนวนนักเรียนเพิ่มขึ้นและยังช่วยลดปัญหานักเรียนออกกลางคัน และยังมีมาตรฐานของนโยบายที่ชัดเจน มีการจัดทำแผนงานเพื่อรองรับนโยบาย ซึ่งสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงภายใต้การมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องประกอบกับนโยบายเรียนฟรี 15 ปี ยังมีความสอดคล้องกับปัญหา ความต้องการ และความจำเป็นใช้จริงของประชาชน ทั้งนี้ปัจจัยด้านนโยบาย จึงมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน มีมาตรฐาน วัดผลได้ และตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ ซึ่งสอดคล้องกับตัวแบบเชิงบูรณาการหรือตัวแบบทั่วไปของวเรศ จันทรร (2554) ที่ได้ระบุไว้ว่า เงื่อนไขสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการวางแผนและการควบคุมการนำนโยบายไปปฏิบัติ คือ ความชัดเจนและความเป็นไปได้ของวัตถุประสงค์และเป้าหมายของนโยบาย การกำหนดมาตรฐานในการทำงาน ระบบการติดตามควบคุมและการประเมินผลนโยบาย รวมถึงความเป็นธรรมของมาตรฐานในการให้คุณให้โทษ และยังคงสอดคล้องกับ Van Meter & Van Horn (1975, p. 445) กล่าวไว้ว่า วัตถุประสงค์ของนโยบายจะต้องสามารถวัดได้ และมีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ การวัดได้และปฏิบัติได้ถือว่าเป็นมาตรฐานสำคัญสำหรับวัดความสำเร็จหรือความล้มเหลวของนโยบายได้ และสอดคล้องกับ อาคม ใจแก้ว (2533) ได้ศึกษาเรื่อง การนำนโยบายไปปฏิบัติในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ : ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติเชิงทฤษฎีประกอบไปด้วยปัจจัยด้านลักษณะของนโยบาย ได้แก่ ความชัดเจนและความเป็นไปได้ของนโยบาย ความสอดคล้องของนโยบายต่อสภาพปัญหาภายใต้เงื่อนไขของแนวคิดทฤษฎีที่นำมาพิจารณากำหนดนโยบายนั้นๆ จากข้อมูลข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่า หากต้องการให้การนำนโยบายไปปฏิบัติประสบความสำเร็จนั้น ผู้เกี่ยวข้องควรตรวจสอบก่อนว่าการกำหนดวัตถุประสงค์มาตรฐานของนโยบายมีความชัดเจนเพียงใด สามารถวัดผลได้จริงหรือไม่ และต้องพิจารณาความ

สอดคล้องของนโยบายกับสภาพปัญหา และสภาพแวดล้อม ที่เป็นอยู่ในปัจจุบันว่ามีความสอดคล้องเหมาะสมที่จะน่านโยบายไปสู่การปฏิบัติหรือไม่ เพื่อให้การน่านโยบายไปปฏิบัติเผชิญกับความเลี่ยนน้อยที่สุด

1.2 ด้านคุณลักษณะของหน่วยปฏิบัติ พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านโครงสร้างองค์กร รองลงมาคือ ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยี ด้านระบบการบริหารจัดการ และด้านบุคลากร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า คุณลักษณะของหน่วยปฏิบัติเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการน่านโยบายเรียนฟรี 15 ปี ผู้การปฏิบัติในสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา ดังจะเห็นได้จากผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน ได้ตระหนักและให้ความสำคัญในด้านโครงสร้างองค์กร โดยมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับนโยบายเรียนฟรี 15 ปี เป็นลายลักษณ์อักษรไว้อย่างชัดเจน มีสายการบังคับบัญชาที่ชัดเจน มีการติดต่อประสานงานระหว่างฝ่าย/แผนกต่างๆ เป็นระบบ รวดเร็วและรวดเร็ว และยังให้ความสำคัญในด้านงบประมาณ โดยมีการวางแผนงบประมาณตามนโยบายเรียนฟรี 15 ปี ไว้ล่วงหน้า มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ ในการจัดซื้อจัดจ้างและเบิกจ่ายงบประมาณ มีการจัดทำรายงานการเบิกจ่ายงบประมาณตามนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างสม่ำเสมอทุกปี นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน ยังให้ความสำคัญต่อการเตรียมความพร้อมด้านวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยี ด้านระบบการบริหารจัดการ และด้านบุคลากร เพราะการน่านโยบายไปสู่การปฏิบัตินั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความพร้อมด้านวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีที่ทันสมัยครบถ้วนและพร้อมใช้งาน รองรับการจัดทำฐานข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการดำเนินงานตามนโยบายเรียนฟรี 15 ปี ที่ถูกต้องและครบถ้วน เพื่ออำนวยความสะดวกในการทำงาน และยังต้องมีระบบการบริหารจัดการที่ดี โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน จะต้องมีความวิสัยทัศน์ที่ดีต่อนโยบายเรียนฟรี 15 ปี และมีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการเป็นอย่างดี มีการติดต่อสื่อสารกับหน่วยงานภาครัฐอย่างสม่ำเสมอ มีการติดตามประเมินผล และจัดทำรายงานผลการดำเนินงานตามนโยบายเรียนฟรี 15 ปี เป็นประจำทุกปี และอีกปัจจัยหนึ่งที่จะขาดไม่ได้คือบุคลากร เนื่องจากบุคลากรคือฟันเฟืองสำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายไปสู่ความสำเร็จ เพราะถ้าหากบุคลากรของสถานศึกษาเอกชนมีทัศนคติที่ดีต่อนโยบายเรียนฟรี 15 ปี มีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงาน มีจำนวนเพียงพอ มีความกระตือรือร้นและตั้งใจในการปฏิบัติตามนโยบายเรียนฟรี 15 ปี ก็จะส่งผลต่อความสำเร็จของการน่านโยบายไปสู่การปฏิบัติ ดังนั้นปัจจัยด้านคุณลักษณะของหน่วยปฏิบัติจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการน่านโยบายไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของวอร์เชซ จันทรสร (2554) ที่กล่าวไว้ว่า หากหน่วยงานใดมีปัจจัยด้านสมรรถนะขององค์กร ประกอบไปด้วย โครงสร้างองค์กร งบประมาณ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยี และสถานที่ เพียงพอและเหมาะสม จะทำให้การน่านโยบายไปปฏิบัติประสบความสำเร็จได้ แต่ถ้าหากปัจจัยเหล่านี้ขาดหรือเกินหรือมีในปริมาณที่ไม่เหมาะสมกับการน่าน

นโยบายไปปฏิบัติก็จะเป็นอุปสรรคได้ และยังคงคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของประสงค์ กัลป์ ยานะธรรม (2553) พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ คือ ปัจจัยด้านลักษณะองค์การ ซึ่งประกอบด้วย ปัจจัยด้านงบประมาณ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านบุคลากร ด้านสถานที่ และด้านวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือและเครื่องใช้ แต่ไม่สอดคล้องกับสมปอง สุวรรณภุมมา (2554, หน้า 195-224) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายการศึกษาขึ้นพื้นฐานไปปฏิบัติในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ พบว่า ระดับความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ พิจารณาได้จากสมรรถนะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ ด้านโครงสร้างองค์กร อยู่ในระดับมาก ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านระบบการบริหารงาน อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้สะท้อนให้เห็นว่าการนำนโยบายสู่การปฏิบัติจะบรรลุผลสำเร็จได้ในระดับมากหรือน้อยนั้นขึ้นอยู่กับคุณลักษณะของหน่วยปฏิบัติว่ามีความพร้อมและศักยภาพในด้าน โครงสร้างองค์การ งบประมาณ บุคลากร วัสดุ อุปกรณ์และเทคโนโลยี และระบบการบริหารจัดการ มากน้อยเพียงใด และปัจจัยแต่ละปัจจัยอาจจะส่งผลกระทบต่อหน่วยปฏิบัติในแต่ละหน่วยในระดับที่แตกต่างกันไป

1.3 ด้านปัจจัยสนับสนุน พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านทัศนคติของบุคลากรของสถานศึกษา รองลงมาคือ ด้านสภาพแวดล้อม และด้านความร่วมมือของบุคลากรระหว่างสถานศึกษาเอกชนกับองค์กรของรัฐ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า บุคลากรของสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา มีทัศนคติเชิงบวกต่อนโยบายเรียนฟรี 15 ปี ต่อระบบการบริหารงานของรัฐบาล และมีความเชื่อมั่นในศักยภาพในการดำเนินงานตามนโยบายเรียนฟรี 15 ปี ประกอบกับ การนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปี มาปฏิบัติในสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา มีความเหมาะสมกับสภาวะทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองในปัจจุบัน เพราะช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายของผู้ปกครอง ลดปัญหา นักเรียนออกกลางคัน และยังช่วยแก้ไขปัญหาทางสังคมได้จริง นอกจากนี้สถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา กับองค์กรของรัฐมีความร่วมมือกันเป็นอย่างดี มีการติดต่อประสานงานกัน อย่างสม่ำเสมอ ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันเป็นอย่างดี จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นนั้น สะท้อนให้เห็นว่าปัจจัยสนับสนุนมีส่วนสำคัญมากในการช่วยส่งเสริมให้การนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปี สู่การปฏิบัติในสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา ประสบความสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับ Van Meter & Van Horn (1975) ที่กล่าวไว้ว่า เงื่อนไขด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง เป็นปัจจัยอีกประการหนึ่งที่ต้องให้ความสำคัญเนื่องจากเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อตัวนโยบาย และตัวองค์การที่นำนโยบายไปปฏิบัติได้ตลอดเวลา และยังคงคล้องกับ Sebring (1987) ได้กล่าวไว้ว่า ความสำเร็จของการนำนโยบายความร่วมมือระหว่างหน่วยงานไปปฏิบัติ นั้น จะต้องพิจารณาความสัมพันธ์ของทั้งสองฝ่ายจะต้องเป็นทางการ และจะต้องทำให้อีกฝ่ายยอมรับถึงแนวทางการปฏิบัติงานของตน และสอดคล้องกับ Larson (1980) กล่าวไว้ว่า ความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติขึ้นอยู่กับระดับ

ระดับของความสลับซับซ้อนในการติดต่อสัมพันธ์กันระหว่างหน่วยงานของรัฐในระดับต่างๆ และ Hambleton (1983) กล่าวว่า ปัจจัยด้านมุมมองและอุดมคติของผู้ปฏิบัติมีความสำคัญเช่นกัน หากผู้ปฏิบัติมีมุมมองที่ดีต่อนโยบาย ก็จะทำให้เกิดการยอมรับในวิธีการของนโยบายและเป้าหมายดังกล่าว และยังสอดคล้องกับสำนักนโยบายและแผนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2545, หน้า 1-74) ที่ศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการส่งต่อนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ในทศวรรษหน้า พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการส่งต่อนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ คือ กระบวนการติดต่อสื่อสารและสภาพแวดล้อมของกระบวนการติดต่อสื่อสาร แต่ไม่สอดคล้องกับ สมปอง สุวรรณภุมมา (2554, หน้า 195-224) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายการศึกษาขั้นพื้นฐานไปปฏิบัติในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ พบว่า ระดับความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ พิจารณาได้จากปัจจัยการสนับสนุนนโยบาย พบว่า ด้านความร่วมมือของบุคลากรระหว่างสถานศึกษากับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านทัศนคติของครูและผู้บริหารสถานศึกษา และด้านการพัฒนาบุคลากร อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้สะท้อนให้เห็นว่าความสำเร็จของการนำนโยบายเรียนฟรีไปปฏิบัติในนั้นไม่เพียงแต่จะต้องมีวัตถุประสงค์ของนโยบายที่ชัดเจน มีมาตรฐาน สอดคล้องกับการปฏิบัติ และหน่วยปฏิบัติจะต้องมีคุณลักษณะที่ดีมีศักยภาพเหมาะสมในด้านโครงสร้าง งบประมาณ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์และมีระบบการบริหารจัดการที่ดีแล้ว ปัจจัยสำคัญอีกปัจจัยหนึ่งที่ต้องนำมาพิจารณาร่วมด้วยเสมอ คือ ปัจจัยสนับสนุน เช่น สภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ การเมือง ความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน รวมไปถึงทัศนคติของบุคลากร ซึ่งปัจจัยเหล่านี้จะส่งผลให้การนำนโยบายไปปฏิบัติประสบความสำเร็จในระดับที่แตกต่างกัน และยังสะท้อนให้เห็นว่าถ้านำนโยบายเดียวกันไปปฏิบัติในหน่วยงานที่แตกต่างกัน ปัจจัยสนับสนุนอาจจะส่งผลต่อความสำเร็จของนโยบายในระดับที่แตกต่างกัน โดยอาจจะส่งผลต่อหน่วยงานหนึ่งในระดับมากที่สุด แต่อีกหน่วยงานหนึ่งอาจจะส่งผลเพียงเล็กน้อย ดังนั้นกรณีที่นำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติในสถานที่ต่างกัน หน่วยงานต่างกัน จะต้องคำนึงถึงปัจจัยสนับสนุนและศักยภาพของหน่วยปฏิบัติต่างๆ ประกอบการพิจารณาด้วยเสมอ

2. ความสัมพันธ์ระหว่างความสำเร็จของการนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปีสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา กับปัจจัยนโยบาย ปัจจัยคุณลักษณะและสมรรถนะของหน่วยปฏิบัติ และปัจจัยสนับสนุน (กรณีสอบถามจากบุคลากรของสถานศึกษา)

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นด้านต่าง ๆ กับตัวแปรตาม คือ ความสำเร็จของการนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปีสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา พบว่า ปัจจัยทั้ง 11 ปัจจัยมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปีสู่การปฏิบัติ โดยสามารถเรียงลำดับค่าความสัมพันธ์จากมากไปน้อย ดังนี้

2.1 ด้านบุคลากร เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปีสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา เนื่องจากบุคลากรของสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา มีทัศนคติที่ติด่อนนโยบายเรียนฟรี 15 ปี เช่น การปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจและใส่ใจในการให้บริการแก่ประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับ Alexander (1985, p. 154) พบว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติจะต้องเกี่ยวข้องกับหน่วยงานหลายภาคส่วน และมีขั้นตอนการปฏิบัติที่หลากหลาย ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการทำงานที่เชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ ซึ่งการเชื่อมโยงงานที่ดีนั้นจะต้องได้รับความร่วมมือจากบุคลากรในหน่วยงานนั้นๆ ที่จะต้องมีความเข้าใจในนโยบายและมีความตั้งใจจริงที่จะขับเคลื่อนนโยบายให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ดังนั้นปัจจัยด้านบุคลากรจึงมีความสัมพันธ์ต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติได้ทั้งเชิงบวกและเชิงลบ ซึ่งผู้ศึกษามองว่าความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยความร่วมมือและทัศนคติเชิงบวกของบุคลากรภายในหน่วยงานและระหว่างหน่วยงานในการขับเคลื่อนนโยบาย

2.2 ด้านสภาพแวดล้อม เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปีสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา เนื่องจากการนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปี มาปฏิบัติในสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา มีความเหมาะสมกับสภาวะทางเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสมบัติ ธำรงธัญวงศ์ (2549, หน้า 25-31) ที่กล่าวว่า นโยบายที่กำหนดขึ้นนั้นจะต้องมุ่งให้เกิดความมั่นคงแก่ประเทศชาติและเกิดประโยชน์แก่ประชาชนส่วนรวมเป็นสำคัญ และต้องสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมและความต้องการของประชาชนตลอดเวลาหรือมีลักษณะเป็นพลวัตรซึ่งจะต้องมีองค์ประกอบที่เหมาะสมตามสถานการณ์ของแต่ละช่วง และยังคงสอดคล้องกับ Sabatier & Mazmanian (1980, p. 545) กล่าวไว้ว่า การดำเนินนโยบายที่ใช้ระยะเวลานานนั้น ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติจะต้องทำการแทรกแซงกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง จึงจะทำให้นโยบายนั้นมีระดับการบรรลุถึงวัตถุประสงค์อย่างยั่งยืน และสอดคล้องกับตัวแบบของ Van Meter & Van Horn (1975) และ Alexander (1985) ที่กล่าวไว้ว่า สภาพแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับการนำนโยบายไปปฏิบัติ ดังนั้นการสร้างความสำเร็จของการนำนโยบายเรียนฟรีสู่ปฏิบัติจึงขึ้นอยู่กับแสวงหาแนวทางการปฏิบัติให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนและสภาพแวดล้อมของแต่ละพื้นที่

2.3 ด้านระบบการบริหารจัดการ (ADMIN) เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปีสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา มีการติดต่อสื่อสารและประสานงานเกี่ยวกับนโยบายเรียนฟรี 15 ปี กับหน่วยงานภาครัฐอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับสุเทพ เชาวลิต (2548, หน้า 10-11) กล่าวไว้ว่า ในปัจจุบันแนวคิดเกี่ยวกับการปฏิรูประบบราชการได้รับการยอมรับและปฏิบัติอย่างจริงจังในระบบราชการไทย โดยนำการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management : NPM) มาประยุกต์ใช้ เช่น การปรับปรุงกระบวนการและวิธีการทำงานที่ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ การ

บริหารจัดการความรู้ การบริหารความเปลี่ยนแปลง และยังคงคล้องกับตัวแบบการจัดการของวาระศตวรรษ 2527 ที่ให้ความสำคัญต่อระบบการบริหารจัดการเพราะว่าการบริหารจัดการมีความสัมพันธ์ต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายไปปฏิบัติจึงควรจัดวางแผนระบบการบริหารจัดการให้ดีและสอดคล้องกับแนวทางการปฏิบัติของนโยบาย

2.4 ด้านวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยี เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปีสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา เนื่องจากสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา มีการจัดทำฐานข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการดำเนินงานตามนโยบายเรียนฟรี 15 ปี ที่ถูกต้องและครบถ้วน ซึ่งสอดคล้องกับวาระศตวรรษ (2554) ได้กล่าวไว้ว่า หากหน่วยงานใดมีปัจจัยด้านสมรรถนะขององค์กร มีวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีที่เพียงพอและเหมาะสม จะทำให้การนำนโยบายไปปฏิบัติประสบความสำเร็จได้ แต่ถ้าหากปัจจัยเหล่านี้ขาดหรือเกิดหรือมีในปริมาณที่ไม่เหมาะสมกับการนำนโยบายไปปฏิบัติก็จะเป็นอุปสรรคในการนำนโยบายไปปฏิบัติได้ และยังคงคล้องกับผลการวิจัยของประสงค์ กัลป์ยาณะธรรม (2553) พบว่า ปัจจัยด้านวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือและเครื่องใช้มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ดังนั้นก่อนนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติจึงต้องเตรียมความพร้อมด้านวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีให้เพียงพอ เพื่อใช้ในการอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานของบุคลากร

2.5 ด้านความสอดคล้องของการปฏิบัติ เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปีสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา เนื่องจากสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา มีการวางแผนการดำเนินงานด้านการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายเรียนฟรี 15 ปี ซึ่งสอดคล้องกับจุมพล หนิมพานิช (2547, หน้า 12-13) ที่ได้กล่าวไว้ว่า นโยบายสาธารณะมีหลายองค์ประกอบ และหนึ่งในนั้นก็คือ ความสอดคล้องและส่งเสริมซึ่งกันและกันของนโยบาย ต้องวัดได้ ปฏิบัติได้ และต้องสอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน โดยส่วนรวมด้วย และยังคงคล้องกับ Sabatier & Mazmanian (1980, p. 545) ที่กล่าวว่า ขั้นตอนที่อยู่ปลายถึงความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของนโยบายสามารถพิจารณาได้จาก ผลผลิตของหน่วยปฏิบัติว่ามีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของนโยบาย และยังคงคล้องกับอาคม ใจแก้ว (2533) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การนำนโยบายไปปฏิบัติในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ : ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ พบว่า ความสอดคล้องของนโยบายส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ดังนั้นนโยบายที่ดีต้องสอดคล้องกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นและสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน

2.6 ด้านมาตรฐานของนโยบาย เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปีสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา เนื่องจากนโยบายเรียนฟรี 15 ปี ที่นำมาสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา ช่วยให้อาจารย์ช่วยให้นักเรียนที่สมัครเข้าเรียนต่อเพิ่มขึ้น และช่วยให้มีนักเรียนจบการศึกษาตามหลักสูตรมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ

สมปอง สุวรรณภุมมา (2554, หน้า 195-224) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายการศึกษาขั้นพื้นฐานไปปฏิบัติในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ พบว่า ประสิทธิภาพของนโยบายการศึกษา มีความสัมพันธ์กับมาตรฐานของนโยบาย นั้นสะท้อนให้เห็นว่าการกำหนดมาตรฐานของนโยบายให้ชัดเจนช่วยให้การนำนโยบายไปปฏิบัติประสบความสำเร็จได้

2.7 ด้านโครงสร้างองค์กร เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปี ผู้การปฏิบัติในสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา เนื่องจากบทบาทหน้าที่ของฝ่าย/แผนกต่างๆที่รับผิดชอบนโยบายเรียนฟรี 15 ปี ได้เขียนเป็นลายลักษณ์อักษรไว้อย่างชัดเจนซึ่งสอดคล้องกับกล้า ทองขาว (2534) ได้ศึกษาถึงปัญหาของการนำนโยบายรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติไปปฏิบัติ พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือ คือ มีการมอบหมายงานและภารกิจที่ดี มีการวางแผนการดำเนินงานและมีการกำหนดวิธีและขั้นตอนการทำงานที่ชัดเจน และยังสอดคล้องกับ Sebling (1987) พบว่า โครงสร้างองค์กรมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับสภาพแวดล้อมขององค์กรแต่เนื่องจากแต่ละองค์กรมีรูปแบบโครงสร้างที่แตกต่างกัน จึงส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายความร่วมมือไปปฏิบัติ และสอดคล้องกับ ประสงค์ กัลป์ยามะธรรม (2553) พบว่า ปัจจัยด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์กรมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ และเทพศักดิ์ บุญยรัตนพันธุ์ (2536) พบว่า ตัวแปรความซับซ้อนของโครงสร้างองค์กรมีอิทธิพลต่อการสร้างประสิทธิผลในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ดังนั้นก่อนนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติต้องตรวจสอบว่าเหมาะสมกับโครงสร้างของหน่วยปฏิบัติหรือไม่ เพื่อหาแนวทางป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นได้

2.8 ด้านงบประมาณ เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของ การนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปี ผู้การปฏิบัติในสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา เนื่องจากสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา มีการจัดทำรายงานการเบิกจ่ายงบประมาณตามนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างสม่ำเสมอทุกปี ซึ่งสอดคล้องกับวรเดช จันทรศร (2554) ได้กล่าวไว้ว่า หากหน่วยงานใดมีปัจจัยด้านสมรรถนะขององค์กรด้านงบประมาณ ที่เพียงพอและเหมาะสม จะทำให้การนำนโยบายไปปฏิบัติประสบความสำเร็จได้ แต่ถ้าหากปัจจัยนี้ขาดหรือเกินหรือมีในปริมาณที่ไม่เหมาะสมกับการนำนโยบายไปปฏิบัติก็จะเป็นอุปสรรคในการนำนโยบายไปปฏิบัติได้ และยังสอดคล้องกับ Hambleton (1983) ได้กล่าวไว้ว่า ปัจจัยด้านงบประมาณส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ดังนั้นผู้กำหนดนโยบายต้องคำนึงถึงความพร้อมด้านงบประมาณ แหล่งงบประมาณที่จะต้องใช้ในการดำเนินนโยบาย

2.9 ด้านวัตถุประสงค์ของนโยบาย เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปี ผู้การปฏิบัติในสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา เนื่องจากวัตถุประสงค์ของนโยบายเรียนฟรี 15 ปี ของสถานศึกษาเอกชนเป็นสิ่งที่บรรลุผลได้ เช่นบรรเทาความเดือดร้อนและลดภาระค่าใช้จ่ายของผู้ปกครองได้ ซึ่งสอดคล้องกับ Van Meter & Van Horn

(1975, p. 445) กล่าวไว้ว่า วัตถุประสงค์ของนโยบายจะต้องมีความชัดเจน สามารถวัดได้ และมีความเป็นได้ในการนำไปปฏิบัติ การวัดได้และปฏิบัติได้ถือว่าเป็นมาตรฐานสำคัญสำหรับวัดความสำเร็จหรือความล้มเหลวของนโยบายได้ ถ้าวัตถุประสงค์ของนโยบายกำหนดไว้ไม่ชัดเจนย่อมเป็นปัญหาและอุปสรรคในการนำนโยบายไปปฏิบัติได้ และสอดคล้องกับตัวแบบเชิงบูรณาการหรือตัวแบบทั่วไปของ วรเดช จันทรศร (2554) ที่ได้ระบุไว้ว่า เงื่อนไขสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการวางแผนและการควบคุมการนำนโยบายไปปฏิบัติ คือ ความชัดเจนและความเป็นไปได้ของวัตถุประสงค์และเป้าหมายของนโยบาย และยังสอดคล้องกับอาคม ใจแก้ว (2533) ที่ได้ศึกษาเรื่องการนำนโยบายไปปฏิบัติในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ : ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ พบว่า ปัจจัยด้านนโยบาย ได้แก่ ความชัดเจนและความเป็นไปได้ของนโยบาย ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ และเทพศักดิ์ บุญยรัตนพันธุ์ (2536) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสร้างประสิทธิผลในการนำนโยบายการให้บริการประชาชนไปปฏิบัติ พบว่า ตัวแปรความชัดเจนของนโยบายมีอิทธิพลต่อการสร้างประสิทธิผลในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ดังนั้นการกำหนดนโยบายที่ดีต้องมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน วัดได้ ปฏิบัติได้ แก้ปัญหาของสังคมโดยรวมได้จริง

2.10 ด้านความร่วมมือของบุคลากรระหว่างสถานศึกษาเอกชนกับองค์กรภาครัฐ เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปีสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา เนื่องจากสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา กับองค์กรของรัฐมีความร่วมมือกันเป็นอย่างดี เช่น การประสานงานเกี่ยวกับระเบียบการเบิกจ่ายงบประมาณ ซึ่งสอดคล้องกับ Van Meter & Van Horn (1975) ได้กล่าวไว้ว่า ความร่วมมือและการตอบสนองของ ผู้ปฏิบัติเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ เพราะผู้ปฏิบัติเป็นเสมือนฟันเฟืองของการปฏิบัติที่สามารถกำหนดได้ว่านโยบายนั้นจะสำเร็จหรือไม่ และยังสอดคล้องกับ Larson (1980) กล่าวไว้ว่า ความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติขึ้นอยู่กับระดับระดับของความสลับซับซ้อนในการติดต่อสัมพันธ์กันระหว่างหน่วยงานของรัฐในระดับต่างๆ ดังนั้นความร่วมมือและความเอาใจใส่อย่างต่อเนื่องต่อนโยบายจึงส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

2.11 ด้านทัศนคติของบุคลากรของสถานศึกษาเอกชน เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปีสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา เนื่องจากทัศนคติเชิงบวกต่อองค์กรที่ปฏิบัติงาน เช่น เชื่อว่าสถานศึกษาเอกชน สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ Hambleton (1983) กล่าวว่า ปัจจัยด้านมุมมองและอุดมคติของผู้ปฏิบัติมีความสำคัญเช่นกัน หากผู้ปฏิบัติมีมุมมองที่ดีต่อนโยบาย ก็จะทำให้เกิดการยอมรับในวิธีการของนโยบาย และเป้าหมายดังกล่าว และยังสอดคล้องกับ Edwards (1984) ยังได้กล่าวไว้ว่า เจตคติ หรือทัศนคติของบุคลากรจะส่งผลต่อการดำเนินงานและมีปฏิสัมพันธ์กันตลอดเวลา ทั้งส่งเสริมซึ่งกันและกัน และเป็นอุปสรรคต่อกัน ดังนั้นหากบุคลากรหรือผู้รับนโยบายไปปฏิบัติมีทัศนคติที่ดีต่อนโยบายก็จะทำให้เกิดพลังในการขับเคลื่อนนโยบาย

3. ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปี สู่การปฏิบัติในสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา

3.1 กรณีสอบถามจากบุคลากรของสถานศึกษา

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปี สู่การปฏิบัติในสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ระหว่างกลุ่มปัจจัยด้านต่าง ๆ ทั้ง 11 ปัจจัยกับความสำเร็จของการนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปี สู่การปฏิบัติในสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา พบว่า ปัจจัยทั้ง 11 ปัจจัยนี้สามารถพยากรณ์ความสำเร็จของการนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปี สู่การปฏิบัติในสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา ได้ร้อยละ 49.1 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการศึกษาข้อที่ 11-22 เมื่อพิจารณาค่าที่ในการทดสอบสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ พบว่า ด้านงบประมาณ มีความสำคัญเป็นอันดับแรกในการพยากรณ์หรือส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปี สู่การปฏิบัติในสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา รองลงมา คือ ด้านบุคลากร ด้านสภาพแวดล้อม ด้านระบบการบริหารจัดการ ด้านวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยี ด้านความร่วมมือของบุคลากรระหว่างสถานศึกษาเอกชน กับองค์กรภาครัฐ ด้านทัศนคติของบุคลากรของสถานศึกษาเอกชน ด้านความสอดคล้องของการปฏิบัติ ด้านวัตถุประสงค์ของนโยบาย ด้านมาตรฐานของนโยบาย และด้านโครงสร้างองค์กร ตามลำดับ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมปอง สุวรรณภุมมา (2554, หน้า 195-224) ที่ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายการศึกษาขั้นพื้นฐานไปปฏิบัติในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายการศึกษาขั้นพื้นฐานไปปฏิบัติในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ มาตรฐานของนโยบาย ความสอดคล้องของการปฏิบัติ ระบบการบริหารงาน ทัศนคติของครูและผู้บริหารสถานศึกษา และการพัฒนาบุคลากร ทั้งนี้จะเห็นได้ว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติในพื้นที่ที่แตกต่างกัน หน่วยงานที่รับนโยบายไปปฏิบัติมีคุณลักษณะที่แตกต่างกัน ช่วงเวลาที่ต่างกัน สภาพแวดล้อมต่างกัน ทำให้ปัจจัยแต่ละปัจจัยส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติในระดับที่แตกต่างกัน โดยสามารถอธิบายรายละเอียดการส่งผลต่อความสำเร็จของปัจจัยทั้ง 11 ปัจจัย ต่อการนำนโยบายเรียนฟรีไปสู่การปฏิบัติได้ดังนี้

3.1.1 ด้านงบประมาณ มีความสำคัญเป็นอันดับแรกในการพยากรณ์หรือส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปี สู่การปฏิบัติในสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า นโยบายเรียนฟรี 15 ปี เป็นนโยบายที่ต้องใช้ปัจจัยด้านงบประมาณเป็นตัวหลักในการขับเคลื่อนนโยบาย เนื่องจากมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษาให้แก่ประชาชนอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน อีกทั้งต้องการบรรเทาความเดือดร้อนของผู้ปกครองนักเรียน โดยการสนับสนุนการเรียนฟรี 5 รายการ ให้แก่นักเรียนทุกคนที่เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วประเทศ ซึ่งนโยบายนี้จะต้องใช้เงินสนับสนุนตามนโยบายกว่าห้าพันล้านบาทต่อปี (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2555, หน้า 4) ซึ่งถือได้ว่าเป็นการ

ลงทุนกับการศึกษาที่สูงมาก แต่เมื่อเทียบกับผลที่จะได้รับกลับคืนมาในระยะยาว นั่นคือ เด็กไทยได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึง ทำให้ประเทศไทยมีบุคลากรที่มีคุณภาพมากขึ้น โอกาสในการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าก็สูงขึ้นตาม นั่นจึงถือว่าคุ้มถ้าเทียบกับเงินที่รัฐนำมาใช้ตามนโยบายนี้ ดังนั้นงบประมาณจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่จะผลักดันให้นโยบายเรียนฟรี 15 ปี ประสบความสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับวรเดช จันทรศร (2554) ได้กล่าวไว้ว่า หากหน่วยงานใดมีปัจจัยด้านสมรรถนะขององค์กรด้านงบประมาณ ที่เพียงพอและเหมาะสม จะทำให้การนำนโยบายไปปฏิบัติประสบความสำเร็จได้ แต่ถ้าหากปัจจัยนี้ขาดหรือเกินหรือมีในปริมาณที่ไม่เหมาะสมกับการนำนโยบายไปปฏิบัติก็จะเป็นอุปสรรคในการนำนโยบายไปปฏิบัติได้ และยังสอดคล้องกับ Hambleton (1983) ได้กล่าวไว้ว่า ปัจจัยด้านงบประมาณส่งผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ ดังนั้นงบประมาณจึงเป็นปัจจัยที่อยู่ในอันดับแรกที่ส่งผลต่อความสำเร็จของนโยบาย

3.1.2 ด้านบุคลากร เป็นปัจจัยอันดับที่ 2 ในการพยากรณ์หรือส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของการนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปี ผู้การปฏิบัติในสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา เมื่อมีงบประมาณที่เพียงพอ และเหมาะสมแล้ว สิ่งต่อไปก็ต้องมีบุคลากรมาเป็นผู้ขับเคลื่อนนโยบาย ให้ไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับ Pressman & Wildavsky (1973, p. 282) ที่กล่าวไว้ว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติคือการศึกษาเกี่ยวกับความสามารถที่จะผลักดันให้กลไกทั้งหมดปฏิบัติงานให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ อันประกอบไปด้วยบุคลากร ทรัพยากร ขวัญ และกำลังใจ การประสานความร่วมมือระหว่างองค์กร ตลอดจนการประเมินผลสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือไม่ และยังสอดคล้องกับ Hambleton (1983) ได้กล่าวไว้ว่า ปัจจัยด้านทรัพยากร ซึ่งได้แก่ บุคลากร ส่งผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ ดังนั้นการนำนโยบายไปปฏิบัติจึงเป็นความพยายามที่จะตัดสินความสามารถของหน่วยปฏิบัติในการรวบรวมคนและทรัพยากรในหน่วยงานมาใช้ในการขับเคลื่อนนโยบาย และพยายามกระตุ้นให้บุคลากรปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของนโยบาย

3.1.3 ด้านสภาพแวดล้อม เป็นปัจจัยอันดับที่ 3 ในการพยากรณ์หรือส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของการนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปี ผู้การปฏิบัติในสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา ทั้งนี้การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ สังคม การเมือง จะส่งผลความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับ Van Meter & Van Horn กล่าวว่าเงื่อนไขด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง เป็นปัจจัยอีกประการหนึ่งที่ต้องให้ความสำคัญเนื่องจากเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อตัวนโยบาย และตัวองค์กรที่นำนโยบายไปปฏิบัติได้ตลอดเวลา และไม่สามารถคาดการณ์ได้ว่าจะส่งผลดีหรือผลเสียต่อการดำเนินนโยบาย ดังนั้น การนำนโยบายไปปฏิบัติจำเป็นต้องระมัดระวังถึงปัจจัยดังกล่าวนี้ด้วย และสอดคล้องกับ Hambleton (1983) ยังกล่าวว่า ปัจจัยด้านการเมือง เป็นอีกปัจจัยหนึ่งมีส่วนสำคัญต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นตัวกำหนดว่านโยบายจะสามารถได้รับการสนับสนุนในการดำเนินการมากน้อยเพียงใด และยังสอดคล้องกับ

Alexander (1985) กล่าวไว้ว่า หากการนำนโยบายไปปฏิบัติมีทิศทางที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม หรือมีความยืดหยุ่นในการปฏิบัติแล้ว ย่อมส่งผลดีต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ และนอกจากนี้ Larson (1980) ยังได้กล่าวว่า ความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติขึ้นอยู่กับระดับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ

3.1.4 ด้านระบบการบริหารจัดการ เป็นปัจจัยอันดับที่ 4 ในการพยากรณ์หรือส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปีสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา ทั้งนี้เป็นเพราะว่า การบริหารจัดการที่ดีจะช่วยให้การดำเนินงานตามนโยบายเป็นไปได้ด้วยความเรียบร้อย ซึ่งสอดคล้องกับสุเทพ เชาวลิต (2548, หน้า 10-11) กล่าวไว้ว่า ในปัจจุบันแนวคิดเกี่ยวกับการปฏิรูประบบราชการได้รับการยอมรับและปฏิบัติอย่างจริงจังในระบบราชการไทย โดยนำการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management : NPM) มาประยุกต์ใช้ เช่น การบริหารงานเชิงยุทธศาสตร์ การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี การบริหารที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ การจัดทำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานการบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์กร การปรับปรุงกระบวนการและวิธีการทำงานที่ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ การบริหารจัดการความรู้ การบริหารความเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้หากหน่วยงานที่รับนโยบายไปปฏิบัติมีระบบการบริหารจัดการที่ดี เป็นระบบก็จะทำให้การขับเคลื่อนนโยบายเป็นไปได้ด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ

3.1.5 ด้านวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยี เป็นปัจจัยอันดับที่ 5 ในการพยากรณ์หรือส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปีสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา สะท้อนให้เห็นว่า วัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีที่ทันสมัยมีความจำเป็นมากเพราะเป็นสิ่งที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติตามนโยบาย ซึ่งสอดคล้องกับ Hambleton (1983) ได้กล่าวไว้ว่า ปัจจัยด้านทรัพยากร ซึ่งได้แก่ บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยี ส่งผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ และยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Larson (1980) ที่พบว่า ความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติขึ้นอยู่กับความเพียงพอของทรัพยากรและระดับการสนับสนุน หากมีวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีที่เหมาะสมและเพียงพอก็จะทำให้การดำเนินนโยบายมีประสิทธิภาพ

3.1.6 ด้านความร่วมมือของบุคลากรระหว่างสถานศึกษาเอกชนกับองค์กรภาครัฐ (COOPERAT) เป็นปัจจัยอันดับที่ 6 ในการพยากรณ์หรือส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปีสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา เพราะถ้าหากบุคลากรมีความร่วมมือที่ดีต่อกัน ก็จะช่วยให้การขับเคลื่อนนโยบายประสบความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของกล้า ทองขาว (2534) พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายธรรมาภิบาลเพื่อการรู้หนังสือไปปฏิบัติ มีหลายปัจจัยและหนึ่งในนั้นคือการสนับสนุนจากส่วนกลางและท้องถิ่น กล่าวคือ นโยบายจะต้องได้รับความร่วมมือจากหลายฝ่าย ทั้งภาครัฐและเอกชน องค์กร ชุมชน สมาคม สโมสร และความร่วมมือจากประชาชน นิสิตนักศึกษา อาสาสมัครในรูปแบบต่างๆ ตลอดจนสื่อมวลชนในการให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน เพื่อให้ทุกฝ่ายเกิดความเข้าใจร่วมกัน

และร่วมมือกันปฏิบัตินโยบายให้เกิดผลสำเร็จ และสอดคล้องกับ Sebring (1987) กล่าวไว้ว่า ความสำเร็จของการนำนโยบายความร่วมมือระหว่างหน่วยงานไปปฏิบัติ นั้น ต้องพิจารณาความสัมพันธ์ของทั้งสองฝ่ายจะต้องเป็นทางการและต้องทำให้อีกฝ่ายยอมรับถึงแนวทางการปฏิบัติงานของตน และยังคงสอดคล้องกับ Larson (1980) ที่กล่าวไว้ว่า ความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติขึ้นอยู่กับระดับระดับของความสลับซับซ้อนในการติดต่อสัมพันธ์กันระหว่างหน่วยงานของรัฐในระดับต่างๆ ดังนั้นความร่วมมือและความเอาใจใส่อย่างต่อเนื่องต่อนโยบาย ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

3.1.7 ด้านทัศนคติของบุคลากรของสถานศึกษาเอกชน เป็นปัจจัยอันดับที่ 7 ในการพยากรณ์หรือส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปีสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา ทั้งนี้สะท้อนให้เห็นว่า การสร้างความเข้าใจและสร้างทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับนโยบายเรียนฟรีให้แก่บุคลากรจะส่งผลให้การนำนโยบายไปปฏิบัติบรรลุผลสำเร็จได้ ซึ่งสอดคล้องกับ Hambleton (1983) กล่าวว่า ปัจจัยด้านมุมมองและอุดมคติของผู้ปฏิบัติมีความสำคัญเช่นกัน หากผู้ปฏิบัติมีมุมมองที่ดีต่อนโยบาย ก็จะทำให้เกิดการยอมรับในวิธีการของนโยบาย และเป้าหมายดังกล่าว และยังคงสอดคล้องกับ Edwards (1984) ยังได้กล่าวไว้ว่า เจตคติ หรือทัศนคติของบุคลากรจะส่งผลต่อการดำเนินงานและมีปฏิสัมพันธ์กันตลอดเวลา ทั้งส่งเสริมซึ่งกันและกัน และเป็นอุปสรรคต่อกัน ดังนั้นผู้บริหารองค์กรต้องตระหนักและให้ความสำคัญต่อการสร้างทัศนคติที่ดีให้แก่บุคลากร เพื่อให้บุคลากรปฏิบัติตามนโยบายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.1.8 ด้านความสอดคล้องของการปฏิบัติ เป็นปัจจัยอันดับที่ 8 ในการพยากรณ์หรือส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปีสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา ทั้งนี้เป็นเพราะว่า การกำหนดนโยบายที่ดีจำเป็นต้องกำหนดให้มีความสอดคล้องกับการปฏิบัติ นั่นคือต้องมีความเป็นไปได้ ปฏิบัติได้ และต้องวัดผลได้ ซึ่งสอดคล้องกับ การศึกษาวิจัยของ อาคม ใจแก้ว (2533) ที่ศึกษาเรื่องการนำนโยบายไปปฏิบัติในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ : ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ พบว่า ปัจจัยด้านนโยบาย ได้แก่ ความชัดเจนและความเป็นไปได้ของนโยบาย ความสอดคล้องของนโยบายส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ หากนโยบายที่รัฐกำหนดไม่สอดคล้องกับการปฏิบัติจริงอาจจะทำให้นโยบายนั้นไม่ประสบความสำเร็จ ดังนั้นผู้กำหนดนโยบายจึงต้องพิจารณาให้รอบคอบ

3.1.9 ด้านวัตถุประสงค์ของนโยบาย เป็นปัจจัยอันดับที่ 9 ในการพยากรณ์หรือส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปีสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่าการกำหนดวัตถุประสงค์ของนโยบาย จะต้องมีความชัดเจน สามารถวัดผลได้และต้องมุ่งสู่การแก้ไขปัญหาที่เหมาะสมกับสถานการณ์ของความเป็นจริง ซึ่งสอดคล้องกับ Van Meter & Van Horn (1975, p. 445) กล่าวไว้ว่า วัตถุประสงค์ของนโยบายจะต้องมีความชัดเจน สามารถวัดได้ และมีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ และสอดคล้องกับกล้า ทองขาว (2534) ได้ศึกษาถึงปัญหาของการนำนโยบายรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติไปปฏิบัติ พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อ

ความสำเร็จของการนำนโยบายแรงจูงใจเพื่อการเรียนรู้หนังสือ คือ ความชัดเจนของเป้าหมายและวัตถุประสงค์ กล่าวคือ ทุกฝ่ายมีความเข้าใจในเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของโครงการเป็นอย่างดี และยังสอดคล้องกับเทศกคดี บุญยรัตนพันธุ์ (2536) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสร้างประสิทธิผลในการนำนโยบายการให้บริการประชาชนไปปฏิบัติ พบว่า ตัวแปรความชัดเจนของนโยบายมีอิทธิพลต่อการสร้างประสิทธิผลในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

3.1.10 ด้านมาตรฐานของนโยบาย เป็นปัจจัยอันดับที่ 10 ในการพยากรณ์หรือส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปีสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา นอกจากนี้จะต้องมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน มีความสอดคล้องกับการปฏิบัติแล้ว การกำหนดนโยบายสู่การปฏิบัติจะต้องคำนึงถึงการกำหนดมาตรฐานของนโยบายที่ตรงกับความเสมอภาค ชัดเจน ยุติธรรม เหมาะสมกับสถานการณ์ปัญหาที่แท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับสมปอง สุวรรณภุมมา (2554, หน้า 195-224) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายการศึกษาขั้นพื้นฐานไปปฏิบัติในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายการศึกษาขั้นพื้นฐานไปปฏิบัติในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ ได้แก่ มาตรฐานของนโยบาย ความสอดคล้องของการปฏิบัติ ระบบการบริหารงาน ทัศนคติของครูและผู้บริหารสถานศึกษา และการพัฒนาบุคลากร

3.1.11 ด้านโครงสร้างองค์กร เป็นปัจจัยอันดับที่ 11 ในการพยากรณ์หรือส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปีสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา ทั้งนี้ปัจจัยด้านโครงสร้างองค์กรก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ไม่ควรมองข้าม เพราะการจัดโครงสร้างองค์กรที่ดี เป็นระบบ มีการแบ่งบทบาทหน้าที่ของบุคลากรอย่างชัดเจน จะช่วยให้การบริหารจัดการนโยบายมีความคล่องตัวมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับเทศกคดี บุญยรัตนพันธุ์ (2536) พบว่า ตัวแปรความซับซ้อนของโครงสร้างองค์กรมีอิทธิพลต่อการสร้างประสิทธิผลในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ทั้งนี้โครงสร้างองค์กรก็ส่งผลต่อการบริหารจัดการ หากองค์กรมีโครงสร้างองค์กรที่ซับซ้อนอาจทำให้การทำงานมีความล่าช้า

3.2 กรณีสัมภาษณ์ผู้บริหาร

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างทั้ง 20 ราย ทำให้ผู้ศึกษาได้รับทราบแนวคิดและวิสัยทัศน์ของกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ด้านการบริหาร โรงเรียนเอกชนและเป็นผู้มีความรู้ความสามารถด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติมาก่อน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษาแต่ละรายมีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปีสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา ที่คล้ายคลึงกันและแตกต่างกันบ้างในบางประเด็น โดยได้ให้ข้อเสนอแนะที่สำคัญหลากหลายมุมมองด้วยกัน เช่น ผู้บริหารหลายท่านมีความเห็นว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติจะประสบความสำเร็จได้นั้นวัตถุประสงค์ของนโยบายจะต้องชัดเจน มีมาตรฐาน สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับ

เทพศักดิ์ บุญรัตนพันธุ์ (2536) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสร้างประสิทธิผลในการนำนโยบายการให้บริการประชาชนไปปฏิบัติ พบว่า ความสอดคล้องของการปฏิบัติ ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ หรือบางท่านก็ให้ความเห็นว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติจะประสบความสำเร็จได้ต้องมีโครงสร้างองค์กรที่เหมาะสม สอดรับกับแนวทางปฏิบัติของนโยบายได้ และการนำนโยบายไปปฏิบัติจะประสบความสำเร็จได้ต้องมีงบประมาณที่เพียงพอและเหมาะสมต่อความจำเป็นใช้จริงของประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับวรเดช จันทรศร (2554) ได้กล่าวไว้ว่า หากหน่วยงานใดมีปัจจัยด้านสมรรถนะขององค์กร ประกอบไปด้วย โครงสร้างองค์กร งบประมาณ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยี และสถานที่ เพียงพอและเหมาะสม จะทำให้การนำนโยบายไปปฏิบัติประสบความสำเร็จได้ หรือบางท่านก็ให้ความเห็นว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติจะประสบความสำเร็จได้ต้องเกิดจากการที่ผู้บริหารสามารถทำความเข้าใจในเงื่อนไขและขั้นตอนของการนำนโยบายไปปฏิบัติให้แก่ผู้ปฏิบัติให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ก่อน และการนำนโยบายไปปฏิบัติจะสำเร็จได้ส่วนหนึ่งต้องมาจากความสามารถของผู้บริหารในการคาดการณ์ถึงแนวโน้มของสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาประกอบในการวางแผนและกำหนดนโยบายสำหรับแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้จริง หรือผู้บริหารบางท่านให้ความเห็นว่า สิ่งสำคัญที่จะทำให้ นโยบายสำเร็จได้นั้นขึ้นอยู่กับว่าผู้บริหารเข้าไปมีส่วนร่วมในการสร้างทัศนคติที่ตีรวมถึงการสร้างแรงกระตุ้นให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน โดยการสร้างสิ่งจูงใจให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน และเข้าไปปรับทราบถึงปัญหาในการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติระดับล่าง และการนำนโยบายไปปฏิบัติจะสำเร็จได้นั้นต้องอาศัยความร่วมมืออันดีของบุคลากรระหว่างหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ประกอบกับต้องมีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม เช่น สภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Van Meter & Van Horn ที่กล่าวว่า เงื่อนไขด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง เป็นปัจจัยอีกประการหนึ่งที่ต้องให้ความสำคัญเนื่องจากเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อตัวนโยบาย และตัวองค์กรที่นำนโยบายไปปฏิบัติได้ตลอดเวลา และไม่สามารถคาดการณ์ได้ว่าจะส่งผลดีหรือผลเสียต่อการดำเนินนโยบาย

จากข้อคิดเห็นข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่า ปัจจัยแต่ละปัจจัยส่งต่อความสำเร็จของการนำนโยบายเรียนฟรีไปปฏิบัติในสถานศึกษาเอกชนแต่ละแห่งในระดับที่แตกต่างกัน บางปัจจัยส่งผลมาก บางปัจจัยส่งผลน้อย เนื่องจากบางสถานศึกษาต้องใช้ปัจจัยด้านคุณลักษณะของหน่วยปฏิบัติ และปัจจัยสนับสนุนมาก แต่บางสถานศึกษาอาจต้องใช้ปัจจัยดังกล่าวน้อย ซึ่งหากพิจารณาในภาพรวมจะเห็นว่าทุกปัจจัยส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของนโยบายเรียนฟรี เพียงแต่แตกต่างกันที่ระดับการส่งผล ดังนั้นก่อนนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบาย และผู้นำนโยบายไปปฏิบัติจะต้องพิจารณาถึงสถานการณ์และสภาพแวดล้อมในขณะนั้น รวมไปถึงความเหมาะสมและศักยภาพของหน่วยปฏิบัติด้วยทุกครั้ง เพื่อลดความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นได้

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ทำให้ผู้ศึกษาสรุปได้ว่า แนวคิดที่กลุ่มตัวอย่างแสดงออกมานั้น สอดคล้องกับผลการศึกษาที่ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามเป็น

เครื่องมือ ดังนั้น การศึกษาค้นคว้าทำให้ผู้ศึกษาสรุปได้ว่า ทุกปัจจัยต่างที่กล่าวมาข้างต้นมีผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายเรียนฟรีไปปฏิบัติ ซึ่งได้รับการสนับสนุนและยืนยันจากกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสัมภาษณ์ ดังนั้นการศึกษานี้จึงสนับสนุนสมมติฐานของผู้ศึกษาทั้ง 22 ข้อได้เป็นอย่างดี

4. ระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปีสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา พบว่า

4.1 ด้านนโยบาย โดยรวมผู้ปกครองมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความพึงพอใจมากที่สุด คือ นโยบายเรียนฟรี 15 ปี เปิดโอกาสทางการศึกษาให้แก่ประชากรทุกคนอย่างยุติธรรม รองลงมาคือ นโยบายเรียนฟรี 15 ปี ช่วยให้บุตรของท่านได้เรียนในระดับที่สูงขึ้น และนโยบายเรียนฟรี 15 ปี สามารถลดภาระค่าใช้จ่าย และบรรเทาความเดือดร้อนของผู้ปกครองได้ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ร่วมกับมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต (2552, หน้า 4-37) ได้ศึกษาเรื่องการสำรวจความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานโครงการเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ พบว่า บุคลากรทางการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้ปกครอง ประชาชนทั่วไป และนักเรียนต่างเห็นว่า โครงการนี้เป็นโครงการที่ดีมีประโยชน์เป็นแนวนโยบายที่ควรมีการส่งเสริมสนับสนุนอย่างยิ่ง เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองที่มีฐานะยากจน นักเรียนที่ขาดโอกาสและสถานศึกษาที่มีขนาดเล็กและห่างไกลได้รับความช่วยเหลือหรือแบ่งเบาภาระเรื่องค่าใช้จ่าย โดยเฉพาะในช่วงเวลาที่เศรษฐกิจตกต่ำ ข้าวของแพงเกิน ผู้ปกครองที่มีฐานะยากจนจะสามารถใช้จ่ายได้ และยังคงสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2555, หน้า 3) ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาให้ประชาชนทุกกลุ่มมีโอกาสทางการศึกษาอย่างเสมอภาค เป็นรูปธรรม และเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนและลดภาระค่าใช้จ่ายของผู้ปกครองทุกระดับ และกระจายโอกาสให้ผู้ปกครองที่มีฐานะค่อนข้างขาดแคลน ขัดสน ได้มีโอกาสส่งบุตรหลานเข้าศึกษาในระดับ ปวช. ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

4.2 ด้านการบริหารจัดการ โดยรวมผู้ปกครองมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความพึงพอใจมากที่สุด คือ ขั้นตอนการรับเงินค่าอุปกรณ์การเรียน และค่าเครื่องแบบนักเรียนของสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา มีความสะดวก รวดเร็ว รองลงมาคือ สถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา ให้โอกาสแก่นักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมเสมอภาค และเป็นธรรม โดยไม่เลือกปฏิบัติหรือให้สิทธิพิเศษแก่นักเรียนคนใดคนหนึ่ง ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ร่วมกับมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต (2552, หน้า 4-37) ได้ศึกษาเรื่องการสำรวจความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานโครงการเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ พบว่า ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อความสะดวกในการรับเงินค่าชุดนักเรียน ค่าอุปกรณ์การเรียนมากที่สุด นั่นสะท้อนให้เห็นถึงความสามารถในการบริหารจัดการของหน่วยปฏิบัติที่ดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.3 ด้านงบประมาณ โดยรวมผู้ปกครองมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความพึงพอใจมากที่สุด คือ สถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา มีการจัดทำรายงานสรุปวงเงินที่ได้รับการสนับสนุนตามนโยบายเรียนฟรี 15 ปี และชี้แจงให้ผู้ปกครองทราบ เช่น รายงานการใช้จ่ายงบประมาณประจำปี รองลงมา คือ สถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา มีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน อย่างน้อยกิจกรรมละ 1 ครั้ง ใน 1 ภาคเรียน ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ร่วมกับมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต (2552, หน้า 4-37) ศึกษาเรื่องการสำรวจความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน โครงการเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ พบว่า วิธีการดำเนินงานกระบวนการตรวจสอบต้องมีความชัดเจน โปร่งใส ตรวจสอบได้ และทุกขั้นตอนของการดำเนินงาน ที่สำคัญหากจำนวนเงินงบประมาณไม่เพียงพอต่อการดำเนินงานอาจต้องชี้แจงกับผู้ปกครอง และต้องทำความเข้าใจเพิ่มเติม สถานศึกษาหรือเขตพื้นที่จำเป็นต้องเสียงบประมาณในการประชุมชี้แจงมากขึ้น เพื่อให้ผู้ปกครองรับทราบข้อเท็จจริงในการดำเนินงานตามนโยบาย อันจะก่อให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจน ทำให้การนำนโยบายไปปฏิบัติเกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4.4 ด้านการบุคลากร โดยรวมผู้ปกครองมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความพึงพอใจมากที่สุด คือ บุคลากรมีจำนวนเพียงพอสำหรับการให้บริการ รองลงมาคือบุคลากรสามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้เป็นอย่างดี และบุคลากรมีความกระตือรือร้น ใส่ใจในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับกล้า ทองขาว (2534) ได้ทำการศึกษาถึงปัญหาของการนำนโยบายธรรมาภิบาลเพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติไปปฏิบัติ พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายคือ ผู้มีส่วนร่วมมีความรับผิดชอบโครงการจะต้องมีความเข้าใจขั้นตอนวิธีการทำงานอย่างชัดเจน เจ้าหน้าที่มีการฝึกกำลังกัน มีทีมงานที่เข้มแข็ง และยังคงสอดคล้องกับเทพศักดิ์ บุญรัตน์พันธุ์ (2536) ได้ทำการศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสร้างประสิทธิผลในการนำนโยบายการให้บริการประชาชนไปปฏิบัติ พบว่า ความพร้อมของทรัพยากร ซึ่งรวมถึงบุคลากรเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความรวดเร็วในการให้บริการมากที่สุด ทั้งนี้เพราะว่าบุคลากรคือฟันเฟืองสำคัญที่จะขับเคลื่อนนโยบายให้บรรลุเป้าหมายได้

4.5 ด้านการประชาสัมพันธ์ โดยรวมผู้ปกครองมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีความพึงพอใจมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ มีการแจ้งข่าวสารนโยบายเรียนฟรี 15 ปี ถึงผู้ปกครองโดยผ่านนักเรียนอย่างต่อเนื่อง รองลงมาคือ มีการแจ้งข่าวสารนโยบายเรียนฟรี 15 ปี ผ่านสื่อต่างๆ เช่น วิทยุ แผ่นพับ ฯลฯ อย่างต่อเนื่อง และมีการเปิดโอกาสให้สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้กรณีที่ท่านมีปัญหาหรือไม่เข้าใจการดำเนินงานตามนโยบายเรียนฟรี 15 ปี เช่น การเก็บหลักฐานการเงินกรณีที่ได้รับสิทธิ์ค่าเครื่องแบบ นักเรียน ค่าอุปกรณ์การเรียน ซึ่งสอดคล้องกับกล้า ทองขาว (2534) ได้ทำการศึกษาถึงปัญหาของการนำนโยบายธรรมาภิบาลเพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติไปปฏิบัติ พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายคือ การใช้กลยุทธ์การเผยแพร่ข่าวสารนโยบายที่ถูกต้อง ชัดเจน ผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ที่หลากหลายและต่อเนื่อง

5. ความสำเร็จจากการนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปี สู่การปฏิบัติในสถานศึกษาเอกชน ประเภท อาชีวศึกษา

ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาความสำเร็จของการนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปี สู่การปฏิบัติในสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา พบรายละเอียดดังนี้

5.1 กรณีสอบถามจากบุคลากรของสถานศึกษา

ระดับความสำเร็จของการนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปี สู่การปฏิบัติในสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา วัตถุประสงค์ของนโยบาย พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด 3 อันดับแรก คือ การนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปี ไปปฏิบัติในสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา ประสบความสำเร็จตามความคาดหวังของรัฐบาล เช่น การสร้างความเสมอภาคแก่ประชาชน และการลดภาระค่าใช้จ่ายของผู้ปกครอง รองลงมาคือ นโยบายเรียนฟรี 15 ปี ทำให้สถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษาเกิดการแข่งขันในระบบการบริหารจัดการ โรงเรียนให้มีคุณภาพที่มากขึ้น และสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษาสามารถผลิตแรงงานที่มีทักษะด้านวิชาชีพเข้าสู่ตลาดแรงงานได้มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การดำเนินงานตามโครงการเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2555, หน้า 3) และสอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานตามโครงการเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2555, หน้า 7-8) ที่กำหนดให้สถานศึกษาดำเนินการให้สอดคล้องและสนองต่อนโยบายโดยเคร่งครัด เกิดความเสมอภาค เป็นธรรม และเป็น การลดภาระค่าใช้จ่ายของผู้ปกครองในภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจของประเทศและของโลกอย่างแท้จริง และให้ถือเป็นหน้าที่ของส่วนราชการที่จะต้องนำนโยบายของทางราชการสู่การปฏิบัติอย่าง เป็นธรรม และให้สถานศึกษาคำนึงถึงสิทธิในการได้รับ โอกาสอย่างเท่าเทียม เสมอภาค จากผล การศึกษาข้างต้นแสดงให้เห็นว่านโยบายเรียนฟรีประสบความสำเร็จในด้านประสิทธิผลเนื่องจาก หากพิจารณาจากมาตรฐานของตัวชี้วัดตามวัตถุประสงค์ของนโยบายแล้วสามารถตอบ โจทย์ของ นโยบายได้ในทุกข้อ แต่อย่างไรก็ตามหากพิจารณาจากความสอดคล้อง ความเพียงพอ และความ เหมาะสมของงบประมาณที่รัฐให้การสนับสนุนตามนโยบายเรียนฟรีกับความจำเป็นในการใช้จ่าย จริงของผู้ปกครอง พบว่า ยังมีปัญหาอยู่บ้างเนื่องจากค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษาในปัจจุบันเพิ่ม สูงขึ้น เงินที่ได้รับการสนับสนุนตามนโยบายเรียนฟรีจึงไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจริง ทำให้ ผู้ปกครองนักเรียนต้องจ่ายเงินเพิ่มเติม ทั้งนี้หากรัฐบาลสามารถเพิ่มวงเงินสนับสนุนตามนโยบาย เรียนฟรีให้สอดคล้องกับรายจ่ายที่เกิดขึ้นจริงได้ หรืออาจจะจัดระบบการบริหารเงินสนับสนุนใหม่ โดย ให้โรงเรียนเป็นผู้จัดซื้อชุดนักเรียนและอุปกรณ์การเรียนให้นักเรียนตามวงเงินที่ได้รับการ สนับสนุน เพราะถ้าซื้อในปริมาณมากก็จะทำให้ได้ราคาที่เหมาะสมเนื่องจากการซื้อในปริมาณมาก ทำให้มีอำนาจต่อรองกับผู้ขาย และจัดให้มีคณะกรรมการจากตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน และ

นักเรียนเข้าไปร่วมในการจัดซื้อจัดจ้างด้วย ทั้งนี้รัฐต้องวางระบบการติดตามประเมินผลและการควบคุมการใช้จ่ายงบประมาณให้ชัดเจน โปร่งใส และตรวจสอบได้

5.2 กรณีสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา

5.2.1 ระดับความสำเร็จของการนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปีสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา วัตถุประสงค์หรือผลของการนำนโยบาย ผู้บริหารให้สัมภาษณ์ว่าประสบความสำเร็จในระดับมาก เพราะว่า สามารถสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาให้กับประชาชนได้ ทำให้ปริมาณนักเรียนเพิ่มขึ้น และยังช่วยแก้ปัญหาเด็กเรียนออกกลางคัน ก่อนที่จะมีโครงการเรียนฟรี 15 ปี สถานศึกษาเอกชนประสบปัญหาเรื่องนักเรียนออกกลางคัน ซึ่งส่วนใหญ่จะให้เห็นผลว่า ทางบ้านยากจน ไม่สามารถส่งเรียนจนจบหลักสูตรได้ จึงต้องออกไปช่วยพ่อแม่ทำงานหาเลี้ยงชีพ แต่เมื่อมีโครงการเรียนฟรี 15 ปี โดยรัฐสนับสนุนการเรียนฟรี 5 รายการ ซึ่งเป็นการช่วยแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายของผู้ปกครอง เด็กจึงมีโอกาสได้เรียนต่อจนจบหลักสูตร นอกจากจะช่วยแก้ไขปัญหาค่าเรียนออกกลางคันของนักเรียนได้แล้ว ยังทำให้สถานศึกษาเอกชนสามารถผลิตบุคลากรที่มีทักษะด้านอาชีพออกสู่ตลาดแรงงานได้มากขึ้น และยังทำให้สถาบันการศึกษาตื่นตัวที่จะพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษามากขึ้น เนื่องจากประชาชนมีทางเลือกและโอกาสมากขึ้น จึงทำให้เกิดการแข่งขันในระบบการบริหารจัดการ โรงเรียนของสถาบันการศึกษามากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานศึกษาเอกชน เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของสังคม ซึ่งสอดคล้องกับ Gretchen, Corbett & Firestone (1988) ที่ได้กำหนดเกณฑ์วัดประสิทธิผลของโรงเรียนไว้ว่าควรพิจารณาจากจำนวนผู้เข้าเรียน จำนวนผู้ที่ลาออก และยังสอดคล้องกับ Caldwell & Spinks (1990) ได้กล่าวถึงเกณฑ์ประเมินความมีประสิทธิภาพของสถานศึกษาด้านผลลัพธ์ว่าควรพิจารณาจาก อัตราการออกกลางคันของนักเรียนต่ำ และความสำเร็จในการศึกษาต่อหรือหางานทำของนักเรียนอยู่ในระดับสูง อย่างไรก็ตามหากมองถึงความสำเร็จในระยะยาวแล้วถือว่านโยบายนี้ประสบความสำเร็จอย่างมาก เพราะการให้โอกาสทางการศึกษากับเยาวชนในวันนี้เท่ากับกำลังวางรากฐานความมั่นคงในอนาคตให้กับประเทศ เพราะเมื่อประชาชนมีการศึกษาที่ดี ก็จะทำให้มีศักยภาพทางด้านความคิด ทำให้มองเห็นโอกาสที่จะนำพาตนเองและประเทศชาติไปสู่ความเจริญที่ยั่งยืนได้ ปัญหาสังคมก็จะลดลง

5.2.2 ระดับความสำเร็จของการนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปีสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา วัตถุประสงค์หรือผลของการนำนโยบาย ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่ให้สัมภาษณ์ว่า จากการที่ได้พูดคุยและประชุมกับผู้ปกครองนักเรียนส่วนมากจะพึงพอใจต่อนโยบายเรียนฟรี 15 ปี เป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งครอบครัวที่มีฐานะยากจน เพราะนโยบายนี้ช่วยแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายของผู้ปกครองได้ และยังทำให้บุตรของตนเองได้มีโอกาสเรียนในระดับที่สูงขึ้น เท่ากับเป็นการสร้างโอกาสให้คนที่เกิดในครอบครัวที่ยากจนได้มีที่ยืนในสังคมมากขึ้น ลดช่องว่างระหว่างคนจนกับคนรวย ทำให้เกิดความเสมอภาคในสังคม ซึ่งสอดคล้องกับ Millet (1954, pp. 397-400) กล่าวไว้ว่า เป้าหมายสำคัญของการให้บริการสาธารณะ คือ

การสร้างควมพึงพอใจแก่ประชาชน โดยการให้บริการด้วยความเสมอภาค ส่วนผู้ปกครองบางท่านที่มีฐานะทางการเงินก็เสียสละโดยสละสิทธิ์และบริจาคเงินให้กับโรงเรียนเพื่อนำไปให้กับผู้ที่ยากจนกว่า ตรงนี้แสดงให้เห็นถึงความมีน้ำใจของคนไทย อย่างไรก็ตามยังมีเสียงสะท้อนจากผู้ปกครองบางส่วนเกี่ยวกับจำนวนเงินที่รัฐให้การสนับสนุนที่ไม่เพียงพอต่อความจำเป็นใช้จริง เนื่องจากผู้ปกครองบางคนเข้าใจว่า ฟรี คือการให้ฟรีทั้งหมด แต่แท้จริงแล้วให้ฟรีเพียง 5 รายการ และ 5 รายการนั้นกลับยังไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจริง ทำให้ผู้ปกครองต้องจ่ายเงินเพิ่มในบางรายการ จากเหตุผลข้างต้นแสดงให้เห็นว่า นโยบายนี้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเจือใจของนโยบาย แต่ยังไม่สมบูรณ์เต็มที่ เนื่องจากยังไม่สามารถสนับสนุนให้เด็กนักเรียนได้เรียนฟรี โดยที่ผู้ปกครองไม่ต้องจ่ายเงินเพิ่มได้ทั้งหมด

6. ปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการนํานโยบายเรียนฟรี 15 ปีสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา

6.1 กรณีสอบถามจากบุคลากรของสถานศึกษา

ปัญหาเกี่ยวกับการนํานโยบายเรียนฟรี 15 ปี สู่การปฏิบัติในสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา ที่พบมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ 1) งบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอต่อความต้องการของสถานศึกษา 2) โอกาสที่สถานศึกษาเอกชนจะเข้าไปมีส่วนร่วมในการวางแผนนโยบายกับหน่วยงานภาครัฐมีน้อย และไม่ต่อเนื่อง 3) การเบิกเงินงบประมาณตามนโยบายเรียนฟรี 15 ปี เป็นไปด้วยความล่าช้า มีขั้นตอนที่ยุ่งยาก ซับซ้อน ซึ่งสอดคล้องกับกิตติยา เอ็ฟฟานส และ สุนิสา ทดลา (2555) งานวิจัยเรื่อง ปัญหาการจัดการศึกษาตามนโยบายเรียนฟรี 15 ปี พบว่า ปัญหางบประมาณไม่เพียงพอทำให้ไม่เกิดการเรียนฟรีจริงตามชื่อนโยบาย สำหรับโรงเรียนขนาดใหญ่ และขนาดกลาง ยกเว้นโรงเรียนขนาดเล็กที่อยู่ในชนบท และปัญหาการกระเบียบการเบิกจ่าย และยังคงสอดคล้องกับผลการศึกษาเรื่องปัญหาที่ทำให้นโยบายความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยของรัฐกับกรมสวัสดิการสังคม ในประเทศสหรัฐอเมริกา ล้มเหลวลง ของ Sebling (1987) พบว่า โครงสร้างองค์การมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับสภาพแวดล้อมขององค์การ แต่เนื่องจากแต่ละองค์การมีรูปแบบโครงสร้างที่แตกต่างกัน จึงส่งผลต่อความสำเร็จของการนํานโยบายความร่วมมือไปปฏิบัติ และยังคงสอดคล้องกับ Riaz & Hussain (2010) งานวิจัยเรื่อง ปัญหาในการดำเนินงานด้านนโยบายการศึกษาแห่งชาติในระดับประถมศึกษา พบว่าการขาดแคลนผู้จัดการศึกษาที่ได้รับการฝึกอบรมและมีเทคนิค ด้านงบประมาณสนับสนุน และระบบการจัดการบัญชีเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการนํานโยบายทางการศึกษาในระดับประถมศึกษา

ทั้งนี้ผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้ข้อเสนอแนะปัญหาทั้ง 3 ข้อ ไว้ดังนี้ 1) รัฐควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ รวดเร็วและทันต่อความต้องการของสถานศึกษา 2) รัฐควรเปิดโอกาสให้สถานศึกษาเอกชนได้มีส่วนร่วมในการวางแผนนโยบายด้านการศึกษา ร่วมกับหน่วยงานภาครัฐให้มากขึ้นและมีความต่อเนื่อง เพื่อให้การปฏิบัติตามนโยบายมีประสิทธิภาพมากขึ้น 3) รัฐ

ควรจัดระบบการเบิกจ่ายงบประมาณตามนโยบายเรียนฟรี ให้มีความสะดวก คล่องตัวมากกว่านี้ โดยอาจจะลดขั้นตอนบางอย่างที่ไม่จำเป็นออกไปบ้าง แต่ยังคงอยู่ภายใต้ กฎ ระเบียบ ความถูกต้อง ชัดเจน ซึ่งสามารถตรวจสอบได้ ซึ่งสอดคล้องกับ Riaz & Hussain (2010) งานวิจัยเรื่อง ปัญหาในการดำเนินงานด้านนโยบายการศึกษาแห่งชาติในระดับประถมศึกษา พบว่าข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งนี้ คือ การเตรียมและการสร้างนโยบาย สภาพคล่องทางเศรษฐกิจ/งบประมาณ การประสานงานในการดำเนินงาน การบูรณาการในระดับการศึกษาต่าง ๆ การวางแผนที่เหมาะสม และการใช้แหล่งทุนสนับสนุน การจัดระบบติดตาม การมีส่วนร่วมภาครัฐและเอกชน

6.2 กรณีที่สอบถามจากผู้ปกครองนักเรียน

ปัญหาที่พบมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ 1) จำนวนเงินและรายการที่รัฐบาลให้การสนับสนุนตามนโยบายเรียนฟรี 15 ปี ไม่สอดคล้องกับความจำเป็นใช้จริงของผู้เรียนเท่าที่ควร เช่น ค่าหนังสือค่าเครื่องแบบนักเรียน ค่าอุปกรณ์การเรียน ค่ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นต้น 2) การจ่ายเงินสนับสนุนมีความล่าช้า ไม่ทันตอนเปิดภาคเรียน 3) สถานศึกษาเอกชนไม่ค่อยเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและนักเรียนเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามนโยบายเรียนฟรีเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับกิตติยา เอ็ฟฟานส และ ศุณิสทา ทดลา (2555) งานวิจัยเรื่อง ปัญหาการจัดการศึกษาตามนโยบายเรียนฟรี 15 ปี พบว่า ปัญหางบประมาณไม่เพียงพอทำให้ไม่เกิดการเรียนฟรีจริงตามเงื่อนไข

ทั้งนี้ผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้ข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาทั้ง 3 ข้อ ไว้ ดังนี้ 1) ภาครัฐควรตรวจสอบความต้องการความช่วยเหลือทางการศึกษาของสถานศึกษา นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียน เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการให้การสนับสนุนตามนโยบายเรียนฟรี 15 ปี เพื่อให้สอดคล้องกับความจำเป็นใช้จริงของผู้เรียน 2) ภาครัฐวางแผนการจ่ายเงินสนับสนุนให้สถานศึกษาก่อนเปิดภาคเรียน 3) สถานศึกษาเอกชน ควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและนักเรียนเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามนโยบายเรียนฟรีให้มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ Riaz & Hussain (2010) งานวิจัยเรื่อง ปัญหาในการดำเนินงานด้านนโยบายการศึกษาแห่งชาติในระดับประถมศึกษา พบว่า ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งนี้ คือ การเตรียมและการสร้างนโยบาย สภาพคล่องทางเศรษฐกิจ/งบประมาณ การประสานงานในการดำเนินงาน การวางแผนที่เหมาะสมและการใช้แหล่งทุนสนับสนุน การจัดระบบติดตาม การมีส่วนร่วมภาครัฐและเอกชน

6.3 กรณีที่สัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา เกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปี สู่การปฏิบัติ กรณีศึกษาสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา พบว่า

ปัญหาในการนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปี สู่การปฏิบัติ ได้แก่ 1) ด้านนโยบาย ปัญหา คือ 1.1) งบประมาณที่สนับสนุนให้กับกลุ่มเป้าหมายตามนโยบายเรียนฟรีนั้นยังไม่สามารถตอบสนองกับความต้องการและความจำเป็นใช้จริงของผู้เรียน ผู้ปกครองนักเรียน และสถานศึกษา

ได้อย่างเต็มที่ 1.2) ความยุ่งยากเกี่ยวกับขั้นตอนและระเบียบการเบิกจ่ายงบประมาณตามนโยบายเรียนฟรี ด้านคุณลักษณะของหน่วยปฏิบัติ 2) ด้านคุณลักษณะของหน่วยปฏิบัติ ปัญหาคือ 2.1) บุคลากรขาดทักษะความรู้ความเข้าใจในแนวทางปฏิบัติ กฎ ระเบียบ ที่เกี่ยวข้องกับการนํานโยบายไป จึงทำให้เกิดปัญหาความล่าช้าในการดำเนินงานตามนโยบาย 2.2) ความยุ่งยากเกี่ยวกับหลักฐานการเบิกจ่ายเงิน ทั้งในด้านบุคลากรของสถานศึกษาเอกชนก็ต้องเสียเวลาในการอธิบายเกี่ยวกับความถูกต้องครบถ้วนของหลักฐานการเงินแก่ผู้ปกครอง และด้านของผู้ปกครองนักเรียน ที่ต้องรับเงินสดจากสถานศึกษาไปดำเนินการจัดซื้อและต้องเก็บหลักฐานทางการเงินมาให้สถานศึกษา ทำให้การจัดเก็บหลักฐานทางการเงินเป็นไปด้วยความล่าช้า 3) ด้านปัจจัยสนับสนุน ปัญหาคือ 3.1) สถานการณ์ทางการเมืองที่ไม่นิ่ง ทำให้เกิดผลกระทบต่อระบบการบริหารจัดการทางการเงิน เกิดความล่าช้าในการเบิกจ่ายงบประมาณ 3.2) ปัญหาเศรษฐกิจและค่าครองชีพที่สูงขึ้นในปัจจุบัน ส่งผลกระทบต่อผู้ปกครองนักเรียนเนื่องจากจำนวนเงินที่ได้รับการสนับสนุนตามนโยบายเรียนฟรี ไม่เพียงพอต่อรายจ่ายที่เกิดขึ้น 3.3) ความแตกต่างระหว่างโครงสร้างองค์กรของสถานศึกษาเอกชนกับหน่วยงานภาครัฐ ส่งผลให้เกิดช่องว่างในการปฏิบัติงานอยู่บ้าง 4) ปัจจัยอื่นๆ ปัญหาคือ การติดตามประเมินผลของหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบนโยบายเรียนฟรี ไม่มีความต่อเนื่อง และไม่มีการนำจุดบกพร่องที่พบจากการประเมินมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงหรือพัฒนานโยบายให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ Sebling (1987) ได้ทำการศึกษาถึงปัญหาที่ทำให้เห็นนโยบายความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยของรัฐกับกรมสวัสดิการสังคม ในประเทศสหรัฐอเมริกาล้มเหลว พบว่า สาเหตุสำคัญของความล้มเหลวในการดำเนินนโยบายดังกล่าวเกิดจากความไม่เข้าใจถึงสภาพปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของแต่ละฝ่าย ซึ่งสามารถแยกออกเป็น 1) สภาพแวดล้อมขององค์กรและรูปแบบการบริหารงานที่แตกต่างกัน 2) ลักษณะของโครงสร้างองค์กรของหน่วยงานแตกต่างกัน จึงทำให้เกิดช่องว่างระหว่างการดำเนินงาน และยังสอดคล้องกับกล้า ทองขาว (2534) ได้ศึกษาถึงปัญหาของการนํานโยบายรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติไปปฏิบัติ พบว่า การนํานโยบายรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติไปปฏิบัติประสบปัญหาหลายด้าน เช่น ปัญหาด้านงบประมาณ ปัญหาด้านความร่วมมือ ความตั้งใจจริงของผู้มีส่วนร่วมในการนํานโยบายไปปฏิบัติ ปัญหาด้านการประสานงาน ปัญหาด้านการควบคุมและกำกับดูแลที่เป็นระบบ และปัญหาด้านความชัดเจนของนโยบาย ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนํานโยบายรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือ

ทั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษาได้กล่าวถึงแนวทางแก้ไขหรือข้อเสนอแนะในการนํานโยบายเรียนฟรี 15 ปีสู่การปฏิบัติ ดังนี้ 1) ด้านนโยบาย แนวทางแก้ไขปัญหา คือ 1.1) หน่วยงานภาครัฐควรติดตามประเมินผลการปฏิบัติตามนโยบายเรียนฟรีอย่างจริงจังและต่อเนื่องเพื่อให้รับทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้น แล้วนำปัญหาหรือจุดบกพร่องที่เกิดขึ้นนั้นไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผน พัฒนา ปรับปรุงนโยบาย และควรเปิดโอกาสให้สถานศึกษาเอกชนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องเช่น นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนนโยบายเพื่อให้การกำหนด

งบประมาณและแนวทางในการปฏิบัติมีความเหมาะสม สอดคล้องกับความเป็นจริง 1.2) รัฐควรปรับลดขั้นตอนเกี่ยวกับการเบิกจ่ายงบประมาณในส่วนที่ไม่จำเป็นออกไปบ้าง เพื่อให้เกิดความสะดวก รวดเร็ว ในการดำเนินงาน 2) ด้านคุณลักษณะของหน่วยปฏิบัติ แนวทางแก้ไขปัญหาคือ 2.1) ควรจัดโครงการฝึกอบรมบุคลากรผู้ปฏิบัติงานของสถานศึกษาเอกชนเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติ กฎระเบียบ ขั้นตอนการเบิกจ่ายงบประมาณ หรือเงื่อนไขต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายเรียนฟรีไปปฏิบัติ เพื่อให้การดำเนินงานตามนโยบายเป็นไปได้อย่างเรียบร้อย สะดวก รวดเร็ว 2.2) รัฐควรมีการประชุมหรือฝึกอบรมบุคลากรของสถานศึกษาเอกชนเกี่ยวกับระเบียบทางการเงินและการจัดเก็บหลักฐานทางการเงิน รวมทั้งควรมีการประชุมสัมพันธเพื่อให้ความรู้แก่สถานประกอบการ ร้านค้า ที่จำหน่ายเครื่องแบบนักเรียน และอุปกรณ์การเรียน ให้รับทราบถึงหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการออกใบเสร็จรับเงินที่ถูกต้อง ครบถ้วนให้กับผู้ปกครองนักเรียน เพื่อลดปัญหาความผิดพลาด และความยุ่งยากในการจัดเก็บหลักฐานทางการเงิน 3) ปัจจัยสนับสนุน แนวทางแก้ไขปัญหาคือ 3.1) ควรมีการวางแผนการเบิกจ่ายงบประมาณตามนโยบายเรียนฟรีในแต่ละภาคเรียนล่วงหน้าอย่างน้อย 3 เดือน เพื่อป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นได้ เช่น ความเสี่ยงจากสถานการณ์ทางการเมืองที่ไม่สงบ หรืออาจจะต้องวางแผนสำรอง (แผนฉุกเฉิน) เกี่ยวกับรูปแบบแนวทางหรือวิธีการเบิกจ่ายงบประมาณในกรณีที่เกิดปัญหาที่ไม่คาดคิดขึ้น เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อการศึกษาตามนโยบายเรียนฟรี 3.2) รัฐควรพิจารณาเพิ่มวงเงินสนับสนุนให้แก่ผู้ปกครองนักเรียน เพื่อที่ผู้ปกครองจะได้นำเงินส่วนที่ต้องจ่ายเพิ่มในการศึกษาของบุตรมาใช้ในชีวิตประจำวัน 3.3) ควรจัดประชุมแลกเปลี่ยนแนวคิด วิธีการทำงานระหว่างสถานศึกษาเอกชนกับหน่วยงานภาครัฐ ในการพัฒนารูปแบบแนวทางการทำงานร่วมกัน เพื่อลดช่องว่างในการปฏิบัติงาน และทำให้การปฏิบัติงานตามนโยบายเป็นไปด้วยความสะดวก รวดเร็ว และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน 4) ปัจจัยอื่น ๆ แนวทางแก้ไขปัญหาคือ หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบนโยบายเรียนฟรี ควรวางแผนการติดตามประเมินผล การดำเนินโครงการอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ภายใต้การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการภาคี 4 ฝ่าย ควรมีการติดตามประเมินผล การดำเนินโครงการ 3 ช่วง ได้แก่ ช่วงเริ่มต้นโครงการ ช่วงระหว่างดำเนินการ และช่วงสิ้นสุดโครงการในแต่ละปี และควรนำผลการประเมินไปปรับใช้ในการแก้ไขปัญหอย่างจริงจัง ไม่ใช่ประเมินแล้วเก็บไว้แค่ในเอกสาร ซึ่งสอดคล้องกับ Riaz & Hussain (2010) งานวิจัยเรื่อง ปัญหาในการดำเนินงานด้านนโยบายการศึกษาแห่งชาติในระดับประถมศึกษา พบว่า ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งนี้ คือ การเตรียมและการสร้างนโยบาย สภาพคล่องทางเศรษฐกิจ/งบประมาณ การประสานงานในการดำเนินงาน การบูรณาการในระดับการศึกษาต่าง ๆ การวางแผนที่เหมาะสมและการใช้แหล่งทุนสนับสนุน การจัดระบบติดตาม การมีส่วนร่วมภาครัฐและเอกชน และยังสอดคล้องกับกล้า ทองขาว (2534) ได้ทำการศึกษาถึงปัญหาของการนำนโยบายรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติไปปฏิบัติ พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือ คือ 1) ควรทำให้ทุกฝ่ายมีความเข้าใจในเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของ

โครงการเป็นอย่างดี 2) มีการมอบหมายงานและภารกิจที่ดี มีการวางแผนการดำเนินงานและมีการกำหนดวิธีและขั้นตอนการทำงานที่ชัดเจน 3) หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง องค์กรที่รับผิดชอบโครงการ จะต้องมีความเข้าใจขั้นตอนวิธีการทำงานอย่างชัดเจน หน่วยงานมีศักยภาพที่เข้มแข็ง เจ้าหน้าที่มีการฝึกกำลังกัน มีทีมงานที่เข้มแข็ง เอาจริงเอาจัง 4) ได้รับการสนับสนุนจากส่วนกลางและท้องถิ่น 5) มาตรการควบคุม ประเมินและกระตุ้นส่งเสริม ผู้บริหารระดับสูงมีการเร่งรัด สอบถาม หรือให้มีหนังสือแสดงผลการดำเนินงานและความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง 6) ทำให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเห็นประโยชน์ที่เกิดขึ้นของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ทั้งนี้หากมองปัญหาในภาพรวมจะเห็นว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวข้องกับปัจจัย 3 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านนโยบาย ปัจจัยด้านคุณลักษณะของหน่วยปฏิบัติ และปัจจัยด้านการสนับสนุน โดยปัญหาที่พบมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ ปัญหาด้านงบประมาณ รองลงมาคือปัญหาด้านบุคลากร และปัญหาด้านความร่วมมือระหว่างหน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้อง

ข้อเสนอแนะ

สำหรับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปี ไปสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา เป็นข้อเสนอที่ได้จากการค้นพบจากผลการศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์สำหรับการนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปี ไปสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา ให้มีประสิทธิภาพจึงได้นำเสนอเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปี ไปสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา โดยรวมทั้ง 11 ปัจจัย อยู่ในระดับมาก และทุกปัจจัยมีความสัมพันธ์ต่อความสำเร็จของการนำนโยบายเรียนฟรีไปปฏิบัติ ดังนั้น รัฐบาลหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา ควรตระหนักถึงความสำคัญของแต่ละปัจจัย โดยการส่งเสริมและพัฒนาปัจจัยทั้ง 11 ปัจจัย ให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อยกระดับมาตรฐานการให้บริการตามนโยบายเรียนฟรีที่มีอยู่เดิมให้สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ภายใต้กรอบนโยบายและความพึงพอใจสูงสุดของประชาชน โดยควรดำเนินการดังนี้

1.1.1 ควรตระหนักและให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพของปัจจัยทั้ง 11 ปัจจัย ด้วยการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT) ของนโยบายเรียนฟรี 15 ปี โดยพิจารณาจากปัจจัยทั้ง 11 ปัจจัย

1.1.2 จากนั้นนำผลการวิเคราะห์ไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนและพัฒนาแนวทางการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ โดยรักษาจุดแข็งที่มีอยู่ภายในและพัฒนาศักยภาพโดยใช้โอกาสที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์ภายนอกให้เป็นประโยชน์ รวมถึงรีบแก้ไขจุดอ่อนที่เกิดขึ้นจากภายในองค์กร

และพยายามหลีกเลี่ยงปัญหาอุปสรรคที่มีอยู่ภายนอก เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนนโยบายให้บรรลุผลสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.1.3 ควรมีการวางแผนฉุกเฉินหรือแผนสำรองเพื่อรองรับสถานการณ์ที่ไม่อาจคาดการณ์ได้ล่วงหน้า ซึ่งจะช่วยป้องกันหรือลดปัญหา อุปสรรค ที่อาจจะเกิดขึ้น ทำให้มีผลกระทบหรือความเสียหายน้อยลง

1.1.4 ควรเตรียมความพร้อมด้านทรัพยากรอันได้แก่ งบประมาณ บุคลากร วัสดุ อุปกรณ์และเทคโนโลยี เพื่อหนุนเสริมการดำเนินงานของหน่วยปฏิบัติให้มีศักยภาพในการทำงานมากยิ่งขึ้น

1.1.5 ควรส่งเสริมการพัฒนาโครงสร้างองค์กรให้เอื้อต่อการปฏิบัติตามนโยบาย โดยวางระบบการบริหารจัดการให้ชัดเจน ภายใต้อำนาจ ระเบียบ ข้อบังคับของนโยบาย โดยให้มีความยืดหยุ่น คล่องตัว เพื่อให้การดำเนินนโยบายเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ

1.2 ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของนโยบายเรียนฟรีมากที่สุด คือ ปัจจัยด้านงบประมาณ ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับดำเนินงานของนโยบายเรียนฟรี ควรเตรียมความพร้อมและวางแผนด้านงบประมาณ ในการให้การสนับสนุนตามนโยบายเรียนฟรี ให้สอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็นในการใช้จ่ายเงินของผู้เรียน โดยควรดำเนินการดังนี้

1.2.1 ควรแต่งตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจขึ้น หรือมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ เช่น คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา สำรวจความต้องการและความจำเป็นใช้จ่ายเงินในด้านการศึกษานักเรียนจากผู้ปกครองนักเรียนในแต่ละพื้นที่

1.2.2 ลงพื้นที่เพื่อสำรวจความต้องการและความจำเป็นใช้จ่ายเงินในด้านการศึกษานักเรียนอาชีวศึกษา โดยสำรวจจากนักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน สถานศึกษา ในแต่ละพื้นที่ เพื่อให้ทราบความต้องการและความจำเป็นที่แท้จริงของกลุ่มเป้าหมาย

1.2.3 ลงพื้นที่เพื่อสำรวจราคาสินค้าในท้องตลาดจากร้านค้า ตัวแทนจำหน่าย เครื่องแบบนักเรียน และอุปกรณ์การเรียนของนักเรียนในแต่ละพื้นที่

1.2.4 นำข้อมูลจากการสำรวจมาใช้เป็นแนวทางในการวางแผนจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อความต้องการที่แท้จริงของกลุ่มเป้าหมายและเหมาะสมกับราคาสินค้าในท้องตลาด เพื่อให้การช่วยเหลือตามนโยบายเรียนฟรี 15 ปี เกิดความสอดคล้องกับค่าใช้จ่ายที่แท้จริงในปัจจุบัน

1.2.5 ควรมีการควบคุมมาตรฐานและราคาของเครื่องแบบนักเรียน และอุปกรณ์การเรียนให้อยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสม

1.3 ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของนโยบายเรียนฟรี ลำดับที่ 2 รองจากปัจจัยด้านงบประมาณ คือ ปัจจัยด้านบุคลากร ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรวางแผนส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษาให้มี

ความรู้ความเข้าใจ และมีทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติตามนโยบายเรียนฟรี 15 ปี ทั้งนี้รวมไปถึงการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานแก่บุคลากรเพื่อให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความสุขในการทำงาน ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อความสำเร็จของนโยบาย โดยควรดำเนินการดังต่อไปนี้

1.3.1 จัดประชุมผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา เพื่อชี้แจงและทำความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายเรียนฟรี 15 ปี เพื่อให้เกิดความเข้าใจและรับทราบ กฎระเบียบ เงื่อนไข ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการนํานโยบายไปสู่การปฏิบัติ อันจะทำให้ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ที่ดีต่อนโยบาย

1.3.2 มอบหมายให้ผู้บริหารกลับไปชี้แจงและทำความเข้าใจกับบุคลากรของสถานศึกษา เพื่อให้บุคลากรมีทัศนคติที่ดีต่อการนํานโยบายเรียนฟรี 15 ปี และมีความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ กฎระเบียบ เงื่อนไข ข้อบังคับ และแนวทางการนํานโยบายเรียนฟรี 15 ปี ไปสู่การปฏิบัติที่ตรงกัน

1.3.3 ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาทักษะด้านการดำเนินงานให้แก่บุคลากรของสถานศึกษาเอกชน เช่น จัดอบรม จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้การทำงาน ประชุมเชิงปฏิบัติการ รวมไปถึงการจัดกิจกรรมศึกษาดูงานสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการนํานโยบายเรียนฟรี 15 ปี ไปสู่การปฏิบัติ เพื่อเปิดวิสัยทัศน์ แนวคิด ซึ่งจะเป็นแรงเสริมทำให้บุคลากรเกิดแรงผลักดันในการปฏิบัติงาน อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง

1.3.4 ควรสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานให้แก่บุคลากรของสถานศึกษาเอกชน เช่น มีการมอบรางวัลแก่พนักงานดีเด่นประจำปี มีการปรับเพิ่มเงินเดือน มีการจัดกิจกรรมกีฬาสามัคคีในกลุ่มบุคลากร เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วม การทำงานเป็นทีม และเกิดความสุขในการทำงาน

1.4 ผลการศึกษาพบว่า ในภาพรวมผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีความพึงพอใจมากที่สุดคือ ด้านนโยบาย เนื่องจากนโยบายเรียนฟรี 15 ปี สามารถลดภาระค่าใช้จ่าย และบรรเทาความเดือดร้อนของผู้ปกครองได้ ช่วยให้บุตรได้เรียนในระดับที่สูงขึ้น และเปิดโอกาสทางการศึกษาให้แก่ประชากรทุกคนอย่างยุติธรรม ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรดำเนินนโยบายเรียนฟรีต่อไป โดยควรดำเนินการดังนี้

1.4.1 ควรสานต่อนโยบายเรียนฟรี 15 ปี ต่อไป โดยยึดหลักการและวัตถุประสงค์ของนโยบายเรียนฟรี 15 ปี เอาไว้ เพราะสามารถแก้ไขปัญหาของประชาชนได้จริง และควรนำจุดบกพร่องบางส่วนที่เกิดขึ้นจากการนํานโยบายไปสู่การปฏิบัติช่วงที่ผ่านมา มาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนา รูปแบบแนวทางการดำเนินงานตามนโยบายให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อประโยชน์อันสูงสุดของประชาชน และเพื่อความเจริญก้าวหน้าอย่างยั่งยืนของประเทศไทย

1.4.2 ควรการทบทวนและวิเคราะห์หาสาเหตุที่แท้จริงของปัญหาอุปสรรค หรือข้อบกพร่องในการปฏิบัติตามนโยบายเรียนฟรีในช่วงที่ผ่านมา ด้วยการแต่งตั้งทีมวิจัยถอดบทเรียน

การนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปี ไปสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา โดยวิเคราะห์ เจาะลึกในแต่ละประเด็นว่ามีจุดเด่น จุดด้อยอย่างไร

1.4.3 ควรนำผลการวิเคราะห์ที่ได้จากการถอดบทเรียนมาใช้เป็นแนวทางในการวางแผนแก้ไขจุดบกพร่องนั้นๆ รวมถึงพัฒนาสิ่งที่คืออยู่แล้วให้ดียิ่งๆ ขึ้นไป

1.5 กระทรวงศึกษาธิการหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรวางแผนกลยุทธ์เสริมสร้างเครือข่ายและพัฒนาความร่วมมือทั้งภายในและภายนอก ด้วยการกำหนดรูปแบบการบริหารจัดการแบบบูรณาการ โดยควรเน้นการดังนี้

1.5.1 เปิดโอกาสให้บุคลากรในทุกภาคส่วนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และวางแผนการทำงานร่วมกันภายใต้ศักยภาพของแต่ละองค์กร

1.5.2 จัดระบบการติดต่อประสานงานภายในองค์กรและระหว่างหน่วยงานให้เกิดการเชื่อมโยงการทำงานร่วมกันระหว่างบุคลากรภายในหน่วยงานและระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้มีความสะดวก รวดเร็ว และสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างหน่วยงานด้วยการจัดกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน เช่น การประชุม การจัดอบรม การศึกษาดูงาน และการจัดกีฬาสามัคคีสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงาน เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะช่วยลดช่องว่างในการดำเนินงานตามนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อันจะนำไปสู่การดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.5.3 ควรจัดเวทีวิพากษ์นโยบายเรียนฟรี 15 ปี ขึ้นในแต่ละจังหวัด และจัดเวทีระดับภาค รวมถึงระดับประเทศเพื่อเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับนโยบายฟรี 15 ปี เช่น บุคลากรจากสถานศึกษาเอกชน ผู้ปกครองนักเรียน นักเรียน รวมถึงหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการสะท้อนปัญหาที่เกิดจากการนำนโยบายไปปฏิบัติ และร่วมระดมความคิดเห็นเพื่อพัฒนาแนวทางการทำงานร่วมกันต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเชิงการบริหาร

กระทรวงศึกษาธิการหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา ควรตระหนักถึงความสำคัญของแต่ละปัจจัย โดยการส่งเสริมและพัฒนาปัจจัยทั้ง 11 ปัจจัย ให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อยกระดับมาตรฐานการให้บริการตามนโยบายเรียนฟรีที่มีอยู่เดิม ให้สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ภายใต้กรอบนโยบายและความพึงพอใจสูงสุดของประชาชน โดยควรดำเนินการดังต่อไปนี้

2.1 ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาความรู้แก่บุคลากรผู้ปฏิบัติงานตามนโยบายเรียนฟรี เกี่ยวกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายของนโยบาย แนวทางปฏิบัติ กฎ ระเบียบ ขั้นตอนการเบิกจ่ายงบประมาณหรือเงื่อนไขต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปี ไปสู่การปฏิบัติอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง

2.2 ควรนำปัญหาหรือข้อเสนอแนะที่ค้นพบในการศึกษาค้างนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผน พัฒนา ปรับปรุงนโยบายหรือวิธีการนานโยบายไปสู่การปฏิบัติให้สอดคล้องกับความเป็นจริง เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติตามนโยบายมากยิ่งขึ้น

2.3 ควรวางแผนควบคุม ติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติตามนโยบายเรียนฟรีอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง อย่างน้อยปีละ 3 ครั้ง โดยควรมีการติดตามประเมินผลตั้งแต่เริ่มต้นโครงการ ระหว่างดำเนินโครงการ และหลังจากสิ้นสุดการดำเนินโครงการในแต่ละปี แล้วนำปัญหาหรือจุดบกพร่องที่เกิดขึ้นนั้นไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผน พัฒนา ปรับปรุงนโยบายหรือวิธีการนำไปปฏิบัติให้สอดคล้องกับความเป็นจริงต่อไป

2.4 ควรจัดระบบการเบิกจ่ายงบประมาณตามนโยบายเรียนฟรี ให้มีความสะดวก คล่องตัวมากกว่านี้ โดยอาจจะลดขั้นตอนบางอย่างที่ไม่จำเป็นออกไปบ้าง แต่ยังคงอยู่ภายใต้ กฎระเบียบ ความถูกต้อง ชัดเจน เช่น จากเดิมให้ผู้ปกครองมาเซ็นรับเงินสดเพื่อนำไปซื้อชุดนักเรียนและอุปกรณ์การเรียน แล้วจะต้องนำไปเสร็จรับเงินมาส่งคืนให้กับสถานศึกษาเพื่อใช้เป็นหลักฐานในการใช้จ่ายเงิน เป็นการสร้างภาระให้แก่ผู้ปกครองนักเรียนที่จะต้องติดต่อกับสถานศึกษาหลายครั้ง ทั้งนี้ ควรปรับเปลี่ยนมาเป็นการเซ็นรับเงินสดโดยใช้ใบสำคัญรับเงินแทนและไม่ต้องให้นำส่งหลักฐานทางการเงิน เช่น ใบเสร็จรับเงินหรือใบกำกับภาษีอีก ซึ่งการลดขั้นตอนตรงนี้ นอกจากจะช่วยลดภาระให้แก่ผู้ปกครองนักเรียนแล้ว ยังช่วยลดภาระงานให้กับบุคลากรของสถานศึกษาที่จะต้องทำหน้าที่ในการจัดเก็บเอกสารหลักฐานทางการเงินและลดภาระการที่จะต้องมาคอยอธิบายหรือตอบข้อสงสัยเกี่ยวกับการนำส่งหลักฐานใบเสร็จรับเงินของผู้ปกครองลงไปได้อีกด้วยเนื่องจากรัฐได้กำหนดเพดานวงเงินสนับสนุนไว้แล้วและยังสามารถตรวจสอบการใช้จ่ายเงินของผู้ปกครองโดยพิจารณาจากหลักฐานเชิงประจักษ์คือ การที่นักเรียนมีชุดนักเรียนใส่มาเรียนหนังสือ และมีอุปกรณ์การเรียนที่ใช้ในการเรียนก็น่าจะเพียงพอ

2.5 ควรเปิดโอกาสให้นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน และสถานศึกษาเอกชน ได้มีส่วนร่วมในการวางแผนนโยบายร่วมกับหน่วยงานภาครัฐให้มากขึ้น และมีความต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันและเพื่อให้การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยควรดำเนินการดังนี้

2.5.1 จัดเวทีประชุมเครือข่ายนักเรียน เครือข่ายผู้ปกครองนักเรียน เครือข่ายผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน และเครือข่ายผู้บริหารสถานศึกษาของรัฐ ในพื้นที่แต่ละภาค เพื่อเปิดโอกาสให้ตัวแทนเครือข่ายจากในแต่ละจังหวัดได้แลกเปลี่ยน และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายเรียนฟรี 15 ปี

2.5.2 จัดประชุมเครือข่ายนักเรียน เครือข่ายผู้ปกครองนักเรียน เครือข่ายผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน และเครือข่ายผู้บริหารสถานศึกษาของรัฐระดับประเทศเพื่อเปิดโอกาสให้ตัวแทนเครือข่ายจากภาคต่างๆ ได้แลกเปลี่ยน และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายเรียนฟรี 15 ปี เนื่องจากแต่ละภาคอาจประสบปัญหาหรือมีความต้องการความช่วยเหลือทางด้านการศึกษาที่แตกต่างกัน

2.5.3 ในการประชุมระดับประเทศควรจะต้องเชิญตัวแทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติมาเข้าร่วมประชุมหารือ เพื่อรับทราบความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากตัวแทนเครือข่าย และร่วมแลกเปลี่ยนวิธีการทำงาน เพื่อหาจุดร่วมในการพัฒนารูปแบบการทำงานร่วมกันของแต่ละภาคส่วนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากที่สุด อันจะนำไปสู่การวางแผนนโยบายให้ครอบคลุมและตอบสนองความต้องการของประชาชน แก้ไขปัญหาการศึกษาและปัญหาสังคม ก่อให้เกิดการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนต่อไป

2.6 ควรแต่งตั้งทีมเฉพาะกิจลงพื้นที่ในแต่ละโรงเรียนของแต่ละจังหวัด เพื่อสำรวจความต้องการความช่วยเหลือทางด้านการศึกษาและความจำเป็นที่แท้จริงของสถานศึกษา นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียน แล้วนำผลการสำรวจมาวิเคราะห์หาจุดร่วมที่เหมาะสมในการให้การสนับสนุนตามนโยบายเรียนฟรี 15 ปี เพื่อให้สอดคล้องกับความจำเป็นใช้จริงของผู้เรียน

2.7 ควรมุ่งเน้นการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารและความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับนโยบายเรียนฟรี 15 ปี ให้แก่สถานศึกษาและประชาชนได้รับทราบข้อมูลอย่างต่อเนื่อง โดยควรดำเนินการดังนี้

2.7.1 ประชาสัมพันธ์แบบกว้างหรือแบบทั่วไป มุ่งเน้นให้ประชาชนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับทราบและเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของนโยบายเรียนฟรี 15 ปี โดยการจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อที่หลากหลาย เช่น โทรทัศน์ วิทยุ อินเทอร์เน็ต โบว์ชัวร์ แผ่นพับ ใบปลิว เป็นต้น ในบางกรณีอาจจะต้องประสานงานกับผู้นำชุมชนให้ช่วยประกาศเสียงตามสายให้ประชาชนได้รับทราบข้อมูล

2.7.2 ประชาสัมพันธ์แบบแคบหรือเฉพาะกลุ่ม มุ่งเน้นให้กลุ่มที่จะต้องนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ได้รับทราบถึงแผนงานและแนวทางในการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ รวมถึงกฎระเบียบ เงื่อนไข ข้อบังคับ และรายละเอียดอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยการจัดประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา เป็นต้น ทั้งนี้รวมไปถึงการจัดประชุมผู้ปกครองนักเรียน เพื่อชี้แจงรายละเอียดของนโยบายเกี่ยวกับสิ่งที่นักเรียนและผู้ปกครองจะได้รับจากนโยบาย

2.7.3 ประชาสัมพันธ์แบบเจาะจงเป้าหมายเฉพาะราย มุ่งเน้นไปที่ผู้รับผลประโยชน์โดยตรง นั่นคือ นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียน จะทำการประชาสัมพันธ์โดยการทำหนังสือชี้แจงและแนบรายละเอียดต่างๆ เกี่ยวกับนโยบายเรียนฟรีที่ผู้ปกครองควรรับทราบ ส่งไปรษณีย์ไปที่บ้านหรืออาจจะฝากให้นักเรียนนำไปให้ผู้ปกครองโดยตรงเพื่อลดต้นทุนในการประชาสัมพันธ์

อย่างไรก็ตามควรเลือกใช้สื่อให้ตรงกับกลุ่มเป้าหมาย เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายแต่ละรายอาจมีความสามารถในการรับรู้และเข้าถึงข้อมูลการประชาสัมพันธ์จากหน่วยงานภาครัฐในระดับที่แตกต่างกัน

2.8 ควรวางแผน กำกับ การเบิกจ่ายเงินงบประมาณให้จ่ายตรงไปยังสถานศึกษาให้ทันก่อนเปิดภาคเรียน โดยควรดำเนินการดังนี้

2.8.1 ควรทำปฏิทินการเบิกจ่ายงบประมาณเรียนฟรี 15 ปี ส่งไปยังสถานศึกษา เอกชนทุกแห่ง เพื่อให้ถือปฏิบัติเป็นมาตรฐานเดียวกัน โดยปฏิทินจะต้องบ่งบอกถึงสิ่งที่สถานศึกษา เอกชนจะต้องดำเนินการในแต่ละช่วงเวลา อย่างชัดเจน เช่น ต้องแจ้งยอดจำนวนนักเรียน ต้อง ดำเนินงานเบิกจ่าย ต้องส่งหลักฐานทางการเงิน ต้องส่งรายงานผลการดำเนินงาน เป็นต้น ที่สำคัญ สถานศึกษาเอกชนทุกแห่งก็ต้องถือปฏิบัติตามปฏิทินอย่างเคร่งครัดด้วย

2.8.2 ควรพัฒนาระบบการรับ-ส่งข้อมูล ที่มีความสะดวก รวดเร็ว เช่น การแจ้ง ข้อมูลผ่านระบบอินเทอร์เน็ตที่ทันสมัยและได้มาตรฐาน

2.8.3 ควรมีเจ้าหน้าที่เฉพาะตำแหน่งในการดำเนินงานตามนโยบายเรียนฟรี 15 ปี ที่ เพียงพอกับภาระงาน เพื่อไม่ให้เกิดความล่าช้าในการเบิกจ่ายงบประมาณ

3. ข้อเสนอแนะการศึกษาครั้งต่อไป

ในการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปี ไปสู่ การปฏิบัติในสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา เป็นการศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของบุคลากร ของสถานศึกษาเอกชน ผู้บริหาร และผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของ การนำนโยบายเรียนฟรี 15 ปี ไปสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาเอกชน ในด้านต่างๆ ตามรายละเอียดที่ ระบุไว้ในเนื้อหา แต่อย่างไรก็ตามควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในประเด็นต่างๆ ดังต่อไปนี้

3.1 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบาย เรียนฟรี 15 ปี ไปปฏิบัติในสถานศึกษาเอกชนและสถานศึกษาของรัฐ เพื่อให้ทราบถึงความ แตกต่างของระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ อันจะนำไปสู่การ ส่งเสริมและพัฒนาที่ชัดเจนเหมาะสมกับสถานศึกษาแต่ละประเภทมากยิ่งขึ้น

3.2 ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายเรียน ฟรี 15 ปี สู่การปฏิบัติในสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา ทั้ง 11 ปัจจัย สามารถนำไปปรับใช้ ในการนำนโยบายสาธารณะประเภทอื่นๆ สู่การปฏิบัติได้หรือไม่ และจะส่งผลต่อความสำเร็จ เหมือนกันหรือไม่ หรือมีปัจจัยอื่นใดที่เพิ่มเข้ามานอกเหนือจากปัจจัยทั้ง 11 ปัจจัย เพื่อเป็นการต่อ ยอดหรือสนับสนุนความสมบูรณ์ของการศึกษาครั้งนี้ และเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติต่อไป

3.3 ควรมีการศึกษาเจาะลึกในปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายเรียนฟรี ไปปฏิบัติมากที่สุด เช่น ปัจจัยด้านงบประมาณ และปัจจัยด้านบุคลากร เพื่อให้ทราบถึงรายละเอียด ของแต่ละปัจจัย ซึ่งจะทำให้การกำหนดคนนโยบายมีประสิทธิภาพ และการนำนโยบายไปปฏิบัติ สามารถประสบความสำเร็จได้เนื่องจากผลการศึกษานี้พบว่า ทั้งสองปัจจัยส่งผลต่อความสำเร็จ ของการนำนโยบายเรียนฟรีไปปฏิบัติ

3.4 ควรมีการศึกษาวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส อุปสรรค ของการนำนโยบาย เรียนฟรี 15 ปี ไปสู่การปฏิบัติ กรณีศึกษา สถานศึกษาของรัฐ และสถานศึกษาของเอกชน เพื่อใช้

เป็นแนวทางในการกำหนดกลยุทธ์การดำเนินงานของนโยบายเรียนฟรี 15 ปี ให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3.5 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนารูปแบบการดำเนินนโยบายเรียนฟรีที่เหมาะสมของสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา เพื่อให้ตัวแทนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายเรียนฟรี ซึ่งจะทำให้เกิดความสมดุลระหว่างความคาดหวังของรัฐกับความคาดหวังผู้ที่เกี่ยวข้องกับนโยบาย

3.6 ควรมีการศึกษาสภาพปัญหาในการให้บริการของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติตามนโยบายเรียนฟรีของสถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา เพื่อให้ทราบถึงปัญหาที่เจ้าหน้าที่ประสบอยู่ ซึ่งจะนำไปสู่การวางแผนแนวทางการแก้ไขปัญหาต่อไป

3.7 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานตามนโยบายเรียนฟรีของเจ้าหน้าที่สถานศึกษาเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา เพื่อนำไปสู่การวางแผนกลยุทธ์การสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานอันจะส่งผลต่อประสิทธิภาพของนโยบาย

3.8 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายสาธารณะในแต่ละด้านของรัฐบาลไปสู่การปฏิบัติ เนื่องจากนโยบายสาธารณะของไทยมีหลายด้าน เช่น ด้านการศึกษา ด้านสาธารณสุข ด้านการท่องเที่ยว ด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อเปรียบเทียบว่าปัจจัยใดส่งผลต่อนโยบายสาธารณะในด้านใด มากน้อยเพียงใด ซึ่งจะนำไปสู่การวางแผนยุทธศาสตร์ของการกำหนดนโยบายสาธารณะให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากที่สุด